

Handboek
Financiële Verantwoording
Landelijke Publieke Media-instellingen,
NPO en Ster
2020

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding

- 1.1 Ministeriële regeling
- 1.2 Kader
- 1.3 Informatie
- 1.4 Betrokkenheid bij andere rechtspersoon
- 1.5 Samenwerkingsvereniging

2 Jaarrekening

- 2.1 Inleiding
- 2.2 Balans met toelichting
  - 2.2.1 *Materiële vaste activa*
    - 2.2.1.1 Bedrijfsgebouwen en terreinen
    - 2.2.1.2 Overige materiële vaste activa
    - 2.2.1.3 Vaste activa niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar
  - 2.2.2 *Financiële vaste activa*
    - 2.2.2.1 Deelnemingen
    - 2.2.2.2 Overige effecten
  - 2.2.3 *Vlottende activa*
    - 2.2.3.1 Voorraden
      - 2.2.3.1.1 Nog niet verspreid media-aanbod
      - 2.2.3.1.2 Herhalingen
    - 2.2.3.2 Effecten
    - 2.2.3.3 Overlopende actiefpost pensioenpremies
  - 2.2.4 *Eigen vermogen*
    - 2.2.4.1 Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa
    - 2.2.4.2 Reserve Koersverschillen Beleggingen
    - 2.2.4.3 Reserve voor media-aanbod
    - 2.2.4.4 Overige reserves
  - 2.2.5 *Voorzieningen*
    - 2.2.5.1 Pensioenregeling
    - 2.2.5.2 CAO Omroepersoneel
  - 2.2.6 *Kortlopende schulden*
    - 2.2.6.1 Overgedragen Reserve Media-aanbod
    - 2.2.6.2 Verschuldigde pensioenpremies
    - 2.2.6.3 Overlopende passiva Media-aanbod
- 2.3 Exploitatierkening met toelichting
  - 2.3.1 *Baten media-aanbod*
  - 2.3.2 *Directe kosten media-aanbod*
  - 2.3.3 *Organisatiekosten*
    - 2.3.3.1 Personele organisatiekosten
    - 2.3.3.2 Huisvestingskosten
    - 2.3.3.3 Overige algemene organisatiekosten
  - 2.3.4 *Lasten onafhankelijk product*
  - 2.3.5 *Programmagebonden eigen bijdragen*
  - 2.3.6 *Bartering*
  - 2.3.7 *Nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten*
  - 2.3.8 *Verstrekkings zendgemachtigden*
  - 2.3.9 *Financieel resultaat*
  - 2.3.10 *Vennootschapsbelasting*
  - 2.3.11 *Aantal fte*
  - 2.3.12 *Bezoldiging*
    - 2.3.12.1 Titel 9 Boek 2 BW
    - 2.3.12.2 WNT
    - 2.3.12.3 BPPO
- 2.4 Kasstroomoverzicht
- 2.5 Bijzonderheden

MODELLEN

- I Balans
- II Exploitatierkening
- III Kasstroomoverzicht
- IV Toelichting op exploitatierkening
- Va Specificatie bij exploitatierkening (model II en IV)
- Vb Definitie organisatiekosten bij exploitatierkening (model II en IV)
- VI Toelichting op nevenactiviteiten per cluster
- VII Sponsorbijdragen en bijdragen van derden
- VIII Bartering-contracten
- IX Kosten per domein per platform
- X Verklaring governance en interne beheersing

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Controleprotocol Publieke Media-instellingen
- Bijlage 2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant bij de jaarrekening
- Bijlage 3 Wet- en regelgeving inzake financiële rechtmatigheid

1 Inleiding

1.1 Ministeriële regeling

Dit Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster (hierna: Handboek), is een ministeriële regeling op grond van artikel 2.172, derde lid, van de Mediawet 2008. Deze wettelijke bepaling houdt in dat bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld over de inhoud en inrichting van de jaarrekening van landelijke publieke media-instellingen, NPO en Ster.

Dit Handboek vervangt het vorige Handboek van 1 februari 2017 en is van toepassing vanaf het boekjaar 2020.¹ Voor de leesbaarheid wordt in dit Handboek met 'publieke media-instelling' bedoeld de landelijke publieke media-instellingen (zoals: de omroeporganisaties en de taakomroepen), de NPO en de Ster.² Indien een regel alleen voor een van de landelijke publieke media-instellingen en/of de NPO van toepassing is, wordt dit expliciet vermeld.

De doelstelling van de voorschriften en modellen van het handboek is driedelig. Het Handboek:

- streeft naar onderling vergelijkbare jaarverslaggeving van publieke media-instellingen;
- houdt rekening met het specifieke karakter van de publieke media-instellingen;
- informeert over wet- en regelgeving die relevant is voor de verklaring van de accountant bij de jaarrekening van de publieke media-instellingen.

1.2 Kader

Op de financiële verantwoording van de publieke media-instellingen zijn naast het Handboek de regels van toepassing die zijn opgenomen:

- het jaarrekeningenrecht, zoals deze zijn opgenomen in titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: Titel 9 Boek 2 BW),
- de Wet normering topinkomens (hierna: WNT) en
- de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (hierna: RJ).

Op grond van artikel 2.172, eerste lid, Mediawet 2008, is Titel 9 Boek 2 BW van toepassing op de publieke media-instellingen, met dien verstande dat zij de winst- en verliesrekening vervangen door een exploitatierekening. Op de exploitatierekening zijn de bepalingen omtrent de winst- en verliesrekening zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing. Bij toepassing van de omvangscriteria volgens de artikelen 2:396 en 2:397 BW dient het begrip netto-omzet te worden geïnterpreteerd als de totale baten (inclusief subsidies en bijdragen van derden) van de publieke media-instelling.

De controleplicht is voor alle publieke media-instellingen van toepassing op de wijze zoals die in artikel 2:393 BW is geregeld, ongeacht de omvang van de publieke media-instelling. Voorts dienen de publieke media-instellingen een bestuursverslag op te stellen in overeenstemming met hetgeen hieromtrent is opgenomen in artikel 2:391 BW, welke verenigbaar is met de jaarrekening.

Wanneer sprake is van afwijkingen tussen Titel 9 Boek 2 BW, het Handboek en de RJ, dan weegt Titel 9 Boek 2 BW het zwaarst, vervolgens het Handboek – in zijn hoedanigheid als ministeriële regeling – en daarna de RJ.³ Het Handboek hanteert hierbij het uitgangspunt dat het geen mogelijkheden wil uitsluiten, die op basis van Titel 9 Boek 2 BW mogelijk zijn. Hierbij kan worden gedacht aan de keuzemogelijkheid ten aanzien van de grondslag voor de waardering van een actief

---

¹ Stcrt. 2017, 7344.

² Landelijke publieke media-instelling: instelling die op grond van titel 2.2 van de Mediawet 2008 media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst verzorgt. De Ster is een publieke media-instelling, maar die verzorgt media-aanbod (reclames) op grond van titel 2.5 van de Mediawet 2008. In de Mediawet 2008 wordt de Ster dan ook niet aangeduid als 'landelijke publieke media-instelling' (zoals de omroeporganisaties en de taakomroepen), maar als 'publieke media-instelling'. De Ster kan namelijk ook voor regionale en lokale publieke mediadiensten de reclame verzorgen.

³ De Raad voor de Jaarverslaggeving publiceert de RJ. De Raad voor de Jaarverslaggeving is een orgaan waarin de werkgeversorganisaties, vakbonden, registeraccountants en beleggingsanalisten zijn vertegenwoordigd. De richtlijnen zijn voor de verslaggevingspraktijk van belang omdat ze volgens de Ondernemingskamer gezaghebbende kenbronnen vormen van in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar te beschouwen normen als in artikel 2:362 lid 1 BW (zie ook arrest van de Hoge Raad van 10 februari 2006, *NJ* 2006/241). De RJ kennen echter geen direct wettelijk kader. De wet verwijst namelijk niet expliciet naar de richtlijnen. De Stichting voor de Jaarverslaggeving is ook geen publiekrechtelijke rechtspersoon.

en een passief, waarbij de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en de actuele waarde in aanmerking komen (artikel 2:384, eerste lid, BW). Het Handboek sluit hierop aan en wil niet zonder meer een van deze mogelijkheden negeren.

Het Handboek vormt evenals de RJ een nadere invulling van Titel 9 Boek 2 BW. Het Handboek bevat voorschriften die inhoudelijk kunnen afwijken van de RJ, omdat ze meer of minder ruimte bieden dan de RJ. Drie voorbeelden dienen ter illustratie van de relatie tussen de RJ en het Handboek. Stel dat de RJ ten aanzien van een specifieke actiefpost twee waarderingmethoden bieden, dan kan het Handboek voorschrijven dat uitsluitend één van deze methoden is toegestaan. Een tweede voorbeeld is dat het Handboek beide methoden van de richtlijnen uitsluit en een andere (derde) methode voorschrijft. Een derde voorbeeld is dat het Handboek voorschriften stelt die de richtlijnen nader verdiepen, bijvoorbeeld door het stellen van concrete afschrijvingspercentages met betrekking tot de specifieke actiefpost.

1.3 Informatie

Het jaarverslag van de landelijke publieke media-instellingen en de NPO bestaat uit het bestuursverslag, de jaarrekening en de overige gegevens. De landelijke publieke media-instellingen zenden jaarlijks voor 1 mei het jaarverslag en de aanvullende informatie aan het Commissariaat voor de Media (hierna: Commissariaat) en sturen gelijktijdig een afschrift aan de raad van bestuur van de NPO (art. 2.171, tweede lid, Mediawet 2008).

De NPO is geen landelijke publieke media-instelling en stelt jaarlijks vóór 1 juni het jaarverslag over het afgelopen kalenderjaar vast (art. 2.17, eerste lid, Mediawet 2008). De raad van bestuur van de NPO zendt vóór 1 juli zijn jaarverslag aan het Commissariaat tezamen met zijn opmerkingen over de jaarrekeningen van de landelijke publieke media-instellingen (art. 2.171, derde lid, Mediawet 2008).

Bestuursverslag

Het bestuursverslag bevat de verklaring volgens model X 'Verklaring governance en interne beheersing' en de onderdelen zoals opgenomen in Model X.

Jaarrekening

De jaarrekening bevat minimaal de volgende onderdelen:

- balans met toelichting (model I);
- exploitatierekening met toelichting (model II);
- kasstroomoverzicht (model III);
- aanvullende toelichting bij de balans en exploitatierekening (model IV ten behoeve van exploitatierekening);
- toelichting op de nevenactiviteiten per cluster (model VI);
- toelichting op sponsorbijdragen en bijdragen van derden (model VII);
- toelichting op bartering-contracten (model VIII);
- programmakosten per domein per platform (model IX).

Overige gegevens

De 'Overige gegevens' zoals genoemd in artikel 2:392 BW, met inachtneming van hetgeen bepaald is in het vijfde lid van genoemd artikel.

Met betrekking tot de jaarrekening zijn het controleprotocol en het model Controleverklaring opgenomen in bijlagen 1 en 2 van dit Handboek.

Aanvullende informatie

De aanvullende informatie sluit aan bij de gepubliceerde jaarrekening en bestaat uit:

- accountantsverslag;
- management letter (indien van toepassing)⁴;
- financiële verantwoordingsdocumenten van gelieerde rechtspersonen (zie 1.4);
- een schriftelijke toelichting waarin de maatregelen worden uiteengezet in geval van niet-kostendekkende nevenactiviteiten.

1.4 Betrokkenheid bij andere rechtspersoon

Publieke media-instellingen kunnen betrokken zijn bij andere rechtspersonen. Deze betreffen rechtspersonen waarin een publieke media-instelling een aanmerkelijk (financieel) belang heeft of

---

⁴ Dit is afhankelijk van de afspraak die de publieke media-instelling hierover maakt met diens accountant.

waarop de publieke media-instelling een overwegende invloed uitoefent. Een publieke media-instelling is betrokken bij een rechtspersoon als bijvoorbeeld één of meer van de volgende aspecten, eventueel in onderlinge samenhang bezien, van toepassing zijn.

Deze opsomming van aspecten is niet limitatief:

- de publieke media-instelling heeft een belang verworven in een rechtspersoon om andere redenen dan het beleggen van overtollig vermogen;
- de publieke media-instelling heeft op enigerlei wijze aanspraak op de door een rechtspersoon gegenereerde winst;
- de publieke media-instelling is betrokken bij het ontstaan van een rechtspersoon;
- in de doelomschrijving van een rechtspersoon wordt verwezen naar de behartiging van één of meer belangen van de publieke media-instelling;
- een rechtspersoon voert een taak uit die voorheen door de publieke media-instelling werd uitgevoerd of door de publieke media-instelling als één van haar taken wordt gezien;
- de publieke media-instelling heeft statutair of feitelijk invloed op de bestuursamenstelling van een rechtspersoon of op de beslissingen van het bestuur van een rechtspersoon; of
- de publieke media-instelling draagt op enigerlei wijze (al dan niet financieel) bij aan de financiering van de bedrijfsvoeringsmiddelen van een rechtspersoon.

De financiële bescheiden c.q. de jaarrekening van de bedoelde rechtspersonen, waarover de betreffende publieke media-instelling uit hoofde van haar betrokkenheid kan beschikken, worden gelijktijdig met de toezending van de jaarrekening van de publieke media-instelling naar het Commissariaat gestuurd.

Indien sprake is van duurzame kapitaaldeelname in een afzonderlijke rechtspersoon ten dienste van de eigen werkzaamheden van de publieke media-instelling, zijn de betreffende bepalingen van artikel 2:24c BW inzake de zogenaamde deelneming in een rechtspersoon van toepassing.

1.5 Samenwerkingsvereniging

Dit Handboek is van toepassing op het geheel van de entiteiten die een samenwerkingsomroep als bedoeld in artikel 2.24a van de Mediawet 2008 vormen. Van alle entiteiten wordt conform paragraaf 1.3 tijdig de volledige financiële verantwoording verstrekt aan het Commissariaat en de NPO. Op alle entiteiten zijn de vereisten uit dit Handboek integraal van toepassing.

2 Jaarrekening

2.1 Inleiding

De jaarrekening van een publieke media-instelling wordt opgesteld in euro's en bevat minimaal de onderdelen vermeld in 1.3. Dit hoofdstuk gaat nader in op:

- de balans met toelichting (zie 2.2);
- de exploitatierekening met toelichting (zie 2.3);
- het kasstroomoverzicht (zie 2.4).

De publieke media-instelling neemt alleen die posten in de voorgeschreven modellen op, die voor de betrokken instelling van toepassing zijn.

2.2 Balans met toelichting

De publieke media-instelling neemt in haar jaarrekening de balans op conform Model I. Met betrekking tot de waarderingsgrondslagen zijn in aanvulling op de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW de volgende regels van toepassing.

2.2.1 Materiële vaste Activa

Waarderingsgrondslag

Waardering van materiële vaste activa geschiedt overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en de RJ op basis van verkrijgings-/vervaardigingsprijs of actuele waarde onder aftrek van afschrijvingen. Ongerealiseerde waardemutaties dienen plaats te vinden via de balanspost Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa en mogen niet via de exploitatierekening lopen. Doel van deze verwerkingswijze is om de impact op de volatiliteit van de reserve voor media-aanbod te beperken. Een uitzondering hierop geldt voor de situatie dat de herwaarderingsreserve onvoldoende omvang heeft om een waardevermindering volledig op te vangen. In een dergelijke situatie dient de waardevermindering verwerkt te worden via de exploitatierekening, nadat eerst de herwaarderingsreserve is teruggebracht tot een nihil saldo. Duurzame waardeverminderingen worden dus bij het ontbreken van een herwaarderingsreserve verwerkt via de exploitatierekening.

Aanschaffingen boven € 2.500 worden geactiveerd. Aanschaffingen tot en met € 2.500 komen direct ten laste van de exploitatierekening.

Met betrekking tot materiële vaste activa gelden aanvullende specifieke regels ten aanzien van de volgende activa:

- bedrijfsgebouwen en terreinen (zie 2.2.1.1);
- overige materiële vaste activa (zie 2.2.1.2);
- vaste activa niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar (zie 2.2.1.3).

2.2.1.1 Bedrijfsgebouwen en terreinen

Waarderingsgrondslag

Bij waardering tegen actuele waarde wordt de bepaling van de actuele waarde voldoende regelmatig uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de boekwaarde niet aanzienlijk verschilt van de actuele waarde op balansdatum. De publieke media-instelling stelt bij waardering tegen actuele waarde in ieder geval elke drie jaar de actuele waarde vast.

Bij waardering op basis van verkrijgings-/vervaardigingsprijs gelden de volgende afschrijvingsmethoden en -termijnen die in de onderstaande tabel worden weergegeven.

Activum	Afschrijvingstermijn	Afschrijvingsmethode
Terreinen	geen afschrijving	geen afschrijving
Bedrijfsgebouwen incl. facilitaire gebouwen	afschrijvingen in een termijn van 40 jaar op basis van de verkrijgings-/vervaardigingsprijs	lineaire afschrijving over de (resterende) afschrijvingstermijn
(Aanpassing) pand: verbouwingskosten die een fundamentele wijziging in het gebruik van het pand tot gevolg hebben	afschrijving op gelijke wijze als bij bedrijfsgebouwen	afschrijving op gelijke wijze als bij bedrijfsgebouwen

(Aanpassing) pand: verbouwkosten die geen fundamentele wijziging in het gebruik van het pand tot gevolg hebben	afschrijving in een termijn van 10 jaar	10% van de historische kosten
--	---	-------------------------------

Tabel 1. Afschrijvingsmethoden bij waardering op basis van verkrijgings-/vervaardigingsprijs

2.2.1.2 Overige materiële vaste activa

Waarderingsgrondslag

In geval van waardering op basis van verkrijgings-/vervaardigingsprijs wordt op materiële vaste activa met beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat op de verwachte toekomstige gebruiksduur is afgestemd. Het Handboek geeft een nadere duiding over de verwachte toekomstige gebruiksduur die is weergegeven in de onderstaande tabel. Het Handboek hanteert hierbij voor een aantal activacategorieën een bandbreedte. Het is vervolgens aan de publieke media-instellingen en de NPO om de gebruiksduur van het actief in te schatten en af te zetten tegen de bandbreedtes. Daarmee kan een herziening van de afschrijvingstermijnen dus verwerkt worden als schattingswijziging.

Overige materiële vaste activa	Jaarlijkse afschrijvingspercentage van de historische kostprijs
Inventaris en inrichting	14,29% - 20% (5 - 7 jaar)
Facilitaire apparatuur	14,29% - 20% (5 - 7 jaar)
Hardware en software	20% - 33,33% (3 - 5 jaar)
Vervoermiddelen	12,5% - 25% (4 - 8 jaar)
Technische installaties	6,67%
Zend- en energie-installaties	6,67%

Tabel 2. Jaarlijkse afschrijvingspercentages overige materiële vaste activa

2.2.1.3 Vaste activa niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar

Waarderingsgrondslag

Deze betreffen materiële vaste activa die niet dienstbaar zijn aan de publieke media-instelling en die ook niet meer zullen worden aangewend voor uitvoering van de mediataak. Te denken valt aan gebouwen die geheel of gedeeltelijk worden verhuurd aan derden of die duurzaam geheel of gedeeltelijk leegstand vertonen.

In geval van gebouwen die deels worden verhuurd of die deels leeg staan, moet zowel het verhuurde als het duurzaam leegstaande deel afzonderlijk verkoopbaar zijn of afzonderlijk door middel van een financiële lease aan anderen ter beschikking gesteld kunnen worden om als zelfstandige kasstroom-genererende eenheid te kunnen worden aangeduid. In dit geval is sprake van een vastgoedbelegging en is RJ 213 van toepassing.

Een actief dat niet meer aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar is, is niet gelijk aan een 'buiten gebruik gesteld actief'. In geval van buiten gebruikstelling is RJ 212.501 van toepassing.

Toelichting

De toelichting geeft inzicht in de aard en omvang van bijzondere waardeverminderingen.

2.2.2 Financiële vaste activa

Hierbij gelden regels voor:

- deelnemingen (zie 2.2.2.1);
- overige effecten (zie 2.2.2.2).

2.2.2.1 Deelnemingen

Toelichting

De toelichting geeft een overzicht van alle rechtspersonen waarbij een publieke media-instelling betrokken is, geeft inzicht in de aard van de rechtspersonen. Verder geeft het overzicht inzicht in het resultaat per deelneming. Het overzicht vermeldt de omvang van eventuele afwaarderingen en licht daarbij bijzondere afwaarderingen nader toe.

2.2.2.2 Overige effecten

Waarderingsgrondslag

Het gaat hierbij om effecten die bestemd zijn om duurzaam te worden aangehouden. Ongerealiseerde waardemutaties vinden plaats via de balanspost 'Reserve Koersverschillen Beleggingen' en mogen niet via de exploitatierekening verlopen om daarmee de impact op de volatiliteit van de reserve media aanbod te beperken. Een uitzondering hierop geldt voor de situatie dat de balanspost 'Reserve Koersverschillen Beleggingen' onvoldoende omvang heeft om een waardevermindering volledig op te vangen. In een dergelijke situatie wordt de waardevermindering verwerkt via de exploitatierekening nadat eerst de balanspost 'Reserve Koersverschillen Beleggingen' is teruggebracht tot een nihil saldo.

Toelichting

De toelichting vermeldt de marktwaarde van de ter beurze genoteerde effecten, ongeacht de toegepaste waarderingsgrondslag.

2.2.3 Vlottende Activa

Voor de volgende posten gelden aanvullende regels:

- voorraden (zie 2.2.3.1);
- effecten (zie 2.2.3.2);
- overlopende actiefpost pensioenpremies (zie 2.2.3.3).

2.2.3.1 Voorraden

Dit betreft zowel nog niet verspreid media-aanbod als herhalingen. Een overzicht specificeert het totaal van deze post naar nog te verspreiden media-aanbod en herhalingen. Het overzicht vermeldt de omvang van eventuele afwaarderingen en licht bijzondere afwaarderingen nader toe. In aanvulling hierop gelden de volgende regels.

2.2.3.1.1 Nog niet verspreid media-aanbod

Waarderingsgrondslag

Waardering van media-aanbod geschiedt tegen directe kosten. Onder de directe kosten vallen de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten. Kosten die niet direct aan het programma zijn toe te rekenen (bijvoorbeeld die van de directie/programmaleiding en planning media-aanbod, netcoördinatie) maken deel uit van de organisatiekosten.

De waardering van media-aanbod wordt verminderd met de voor dit media-aanbod ontvangen bijdragen van derden en bijdragen van het NPO fonds. De bijdragen van derden betreffen bijdragen van commerciële sponsors, de Stichting Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO) en overige derden.

Gereed voor uitzending maar nog niet verspreid media-aanbod wordt op balansdatum individueel beoordeeld. Media-aanbod wordt volledig afgewaardeerd als er door de landelijke publieke media-instelling in overleg met de raad van bestuur van de NPO of de door hem gemandateerden definitief is besloten het media-aanbod niet te verspreiden.

Als twee jaar na de eerste voorraadwaardering nog geen beslissing is genomen ten aanzien van het verspreiden van media-aanbod, wordt het betreffende media-aanbod volledig afgewaardeerd. In specifieke gevallen kan hiervan worden afgeweken. Het gaat dan om gevallen waarin wel voldoende zekerheid bestaat over de verspreiding van het media-aanbod, maar niet over het jaar waarin de verspreiding zal plaatsvinden of de verspreiding later dan twee jaar na aankoop of productie zal plaatsvinden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aankoop van (licenties voor) speelfilms en series die minimaal twee jaar na aankoop ingaan.

Toelichting

De toelichting licht afwijkingen toe, inclusief de waarde per speelfilm/serie e.d. De toelichting toont verder afzonderlijk de vermindering met de voor media-aanbod ontvangen bijdragen van derden. Voor het nog niet verspreide media-aanbod wordt per afzonderlijk media-aanbod de hoogte van de ontvangen bijdragen van derden gespecificeerd, waarbij ook de organisatie wordt vermeld die de bijdrage heeft verstrekt (Model VII).

2.2.3.1.2 Herhalingen

Waarderingsgrondslag

De directe kosten van media-aanbod worden toegerekend aan de eerste verspreiding van media-aanbod. Alleen indien op het moment van eerste verspreiding schriftelijk is vastgelegd dat dit

media-aanbod daadwerkelijk herhaald zal worden én voor de herhaling bekostiging is vastgesteld, mag een deel van de directe kosten worden toegerekend aan de herhaling. Waardering van een herhaling geschiedt tegen maximaal het vastgestelde bekostigingsbedrag.

Aangekocht media-aanbod waarbij op basis van contractuele afspraken is betaald voor het recht op herhaling van media-aanbod, worden op balansdatum gewaardeerd, mits schriftelijk is vastgelegd dat dit media-aanbod daadwerkelijk herhaald zal worden én voor de herhaling bekostiging is vastgesteld. Waardering geschiedt tegen maximaal het vastgestelde bekostigingsbedrag.

Alle herhalingen worden drie jaar na de eerste voorraadwaardering volledig afgewaardeerd.

Toelichting

De toelichting geeft inzicht in de aard en omvang van de afwaarderingen.

2.2.3.2 Effecten

Waarderingsgrondslag

Dit betreft effecten die niet duurzaam worden aangehouden, niet zijnde financiële instrumenten conform RJ 290 (zie 2.2.4). Ongerealiseerde waardemutaties vinden plaats via de balanspost 'Reserve Koersverschillen Beleggingen' en mogen niet via de exploitatierekening verlopen om daarmee de impact op de volatiliteit van de reserve media aanbod te beperken.

Een uitzondering hierop geldt voor de situatie dat de balanspost 'Reserve Koersverschillen Beleggingen' onvoldoende omvang heeft om een waardevermindering volledig op te vangen. In een dergelijke situatie wordt de waardevermindering verwerkt via de exploitatierekening nadat eerst de balanspost 'Reserve Koersverschillen Beleggingen' is teruggebracht tot een nihil saldo.

Toelichting

De toelichting vermeldt de marktwaarde van de ter beurze genoteerde effecten.

2.2.3.3 Overlopende actiefpost pensioenpremies

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds / bedrijfstakpensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

2.2.4 Eigen Vermogen

Een verloopoverzicht van elk afzonderlijk onderdeel van het Eigen Vermogen geeft inzicht in de mutaties.

2.2.4.1 Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa

Positieve ongerealiseerde waardemutaties worden verwerkt via een Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa. Dit geldt ook voor negatieve ongerealiseerde waardemutaties, voorzover de herwaarderingsreserve die toelaat. Indien de herwaarderingsreserve niet beschikbaar is, verloopt een negatieve ongerealiseerde waardemutatie via de exploitatierekening.

2.2.4.2 Reserve Koersverschillen Beleggingen

Positieve ongerealiseerde waardemutaties worden verwerkt via een Reserve Koersverschillen Beleggingen. Dit geldt ook voor negatieve ongerealiseerde waardemutaties, voorzover de reserve die toelaat. Indien de reserve niet beschikbaar is, verloopt een negatieve ongerealiseerde waardemutatie via de exploitatierekening.

2.2.4.3 Reserve voor media-aanbod

Waarderingsgrondslag

De reserve voor media-aanbod kan incidenteel een negatief saldo vertonen. In het volgende boekjaar wordt de negatieve reserve voor media-aanbod verrekend met het exploitatieresultaat van dat boekjaar. Indien dit exploitatieresultaat onvoldoende is voor volledige verrekening wordt het resterende negatieve saldo van de reserve voor media-aanbod afgeboekt van de algemene reserve.

Toelichting

De toelichting geeft inzicht in de aard en omvang van een eventuele negatieve reserve voor media-aanbod.

De toelichting geeft inzicht in de mutaties van de reserve voor media-aanbod gedurende het boekjaar en de omvang van bedragen, die via de verwerking van het exploitatieresultaat aan de reserve worden onttrokken aan de ultimo boekjaar t-1 gereserveerde gelden voor de verzorging van media-aanbod, dan wel worden toegevoegd aan de ultimo boekjaar t-1 gereserveerde gelden voor de verzorging van media-aanbod. In geval van onttrekking dienen de bedragen te zijn besteed aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd zijn (artikel 2.176 Mediawet 2008).

2.2.4.4 Overige reserves

Toelichting

Overige reserves worden in de toelichting nader gespecificeerd.

2.2.5 Voorzieningen

Dit Handboek bevat nadere regels ten aanzien van de volgende posten.

- pensioenregeling (zie 2.2.5.1);
- CAO omroeperspersoneel (zie 2.2.5.2).

2.2.5.1 Pensioenregeling

De publieke media-instellingen zijn aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds PNO Media. Als gevolg van de wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2006 is een compensatieregeling ingevoerd, 'Artikel 44' uit het PNO pensioenreglement, voor iedereen van 55 jaar en ouder die deelneemt aan de overgangsregeling. In de CAO is afgesproken dat het gemis aan pensioenaanspraken op basis van deze regeling gedeeltelijk gecompenseerd wordt voor medewerkers die al voor 1997 deelnamen aan de pensioenregeling, maar na 1 januari 1950 geboren zijn. Ten aanzien van deze compensatieregeling is in voorgaande jaren door de publieke media-instellingen een voorziening opgenomen op de balans. De voorziening is berekend door het pensioenfonds PNO Media, rekening houdend met blijfkans, sterftetabellen en voor zover toe te rekenen aan verstreken dienstjaren. De voorziening is contant gemaakt. De NPO geeft jaarlijks na afstemming met pensioenfonds PNO Media aan welke rentevoet gehanteerd wordt voor het contant maken van de waarde van de voorziening. De compensatieregeling 'Artikel 44' uit het PNO pensioenreglement loopt ultimo 2020 af, waarna gereserveerde gelden door PNO media worden toegevoegd aan de individuele pensioenvoorzieningen. Daarmee vervalt de pensioenvoorziening 'Artikel 44' ultimo 2020.

2.2.5.2 CAO Omroeperspersoneel

Op grond van de CAO die van toepassing is voor het omroeperspersoneel worden in ieder geval de volgende voorzieningen getroffen:

- *Jubileumvoorziening*
De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Bij het tot stand komen van de berekende waarde is rekening gehouden met een rekenrente, gehanteerd bij pensioenregeling 'Artikel 44' uit het PNO pensioenreglement, die jaarlijks door de NPO wordt vastgesteld. Deze rekenrente wordt gehanteerd voor het contant maken van de toekomstige kasstromen bij de waardering van de voorziening.
- *Voorziening Loopbaantraject*
Deze voorziening wordt gevormd op grond van de cao voor het omroeperspersoneel en wordt nominaal bepaald.

Toelichting

Een verloopoverzicht van iedere individuele voorziening (jubileumvoorziening, voorziening loopbaantraject) geeft inzicht in de dotaties, onttrekkingen en overige mutaties. Het doel van de voorziening wordt toegelicht.

2.2.6 Kortlopende schulden

2.2.6.1 Overgedragen Reserve Media-aanbod

Toelichting

De toelichting geeft aan de hand van een verloopoverzicht inzicht in de mutatie van de overgedragen reserve voor media-aanbod ultimo boekjaar. De overgedragen reserve voor media aanbod ultimo boekjaar t-1 wordt in het boekjaar t besteed aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd is (artikel 2.176 eerste lid, Mediawet 2008).

2.2.6.2 Verschuldigde pensioenpremies

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die

periode aan het pensioenfonds/bedrijfstakpensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

2.2.6.3 Overlopende passiva Media-aanbod

Het gaat hierbij om overlopende passiva in verband met budget voor media-aanbod.

Waarderingsgrondslag

Als de raad van bestuur van de NPO de bedragen die voor de verzorging van media-aanbod ter beschikking zijn gesteld in een boekjaar niet volledig aan de landelijke publieke media-instellingen heeft toegekend, dan verantwoordt de NPO deze middelen als 'overlopende passiva budget voor media-aanbod'.

Toelichting

De NPO geeft bij de toelichting op de algemene post overlopende passiva een specificatie van deze post, waarbij eerdergenoemd deel ten behoeve van het budget voor media-aanbod apart wordt vermeld.

2.3 Exploitatierkening met toelichting

De publieke media-instelling neemt in haar jaarrekening de exploitatierkening op conform Model II. Daarbij geeft de publieke media-instelling inzicht in de herkomst van baten en lasten van de publieke media-instelling.

In de toelichting op de exploitatierkening conform Model IV blijken de afzonderlijke exploitaties van de instelling, gesplitst in algemene televisie- en radioprogrammakanalen (zie artikel 2.50 e.v. Mediawet 2008), overig media-aanbod, neven- en verenigingsactiviteiten en organisatiekosten (bij landelijke publieke media-instellingen) of indirecte kosten (bij Ster). De posten worden conform de indeling van modellen Va en Vb gerubriceerd. Daarbij is per post de aansluiting met de categoriale indeling vermeld.

De NPO dient op grond van artikel 2.2, tweede lid, onderdeel i Mediawet 2008 zorg te dragen voor de geïntegreerde financiële verslaglegging en verantwoording. Om op transparantere wijze inzicht te geven in deze geïntegreerde financiële verslaggeving worden tussen landelijke media-instellingen, dan wel tussen landelijke publieke media-instellingen en NPO onderling gefactureerde bedragen verrekend met de kosten en niet verantwoord als opbrengsten.

2.3.1 Baten media-aanbod

Grondslagen

Onder baten media-aanbod wordt verstaan alle middelen die door de raad van bestuur van de NPO ter beschikking zijn gesteld voor de verzorging van media-aanbod en in het boekjaar volledig zijn toegekend, of rechtstreeks door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) beschikbaar worden gesteld aan de NPO.

Toelichting

In de toelichting op de exploitatierkening conform Model IV worden de baten media-aanbod verantwoord in televisie- en radioprogrammakanalen (zie artikel 2.50 e.v. Mediawet 2008), overig media-aanbod en organisatiekosten. Neven- en verenigingsactiviteiten zijn hiervan uitgesloten. De baten media-aanbod worden in Model IV onderverdeeld naar de volgende categorieën:

- *Vergoedingen OCW*
Gelden die rechtstreeks door OCW beschikbaar zijn gesteld.
- *Omroepbrede middelen*
Alle verstrekkingen niet zijnde programmabudget die vanuit de raad van bestuur van de NPO beschikbaar worden gesteld voor de verzorging van media-aanbod, inclusief door de NPO ontvangen baten in het kader van gemeenschappelijke belangen behartiging.
- *Inzet overgedragen reserve media-aanbod*
De overgedragen reserve media-aanbod (zie 2.2.6.3) dient conform artikel 2.176, eerste lid, Mediawet 2008 in een volgend kalenderjaar besteed te worden aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd zijn, tenzij de minister van OCW op verzoek van de raad van bestuur van de NPO ontheffing heeft verleend om de gereserveerde middelen geheel of gedeeltelijk niet in het volgende kalenderjaar te besteden aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk zijn bestemd (artikel 2.176 tweede lid, Mediawet 2008).

2.3.2 Directe kosten media-aanbod

Grondslagen

Uit de Mediawet 2008 volgt de verplichting dat de kosten van de verzorging van media-aanbod worden verantwoord door de landelijke publieke media-instellingen. De directe kosten omvatten de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten.

Toelichting

Onder directe kosten worden die kosten verstaan die samenhangen met de kernactiviteiten van de organisatie. Het gaat hierbij om activiteiten die gericht zijn op de voortbrenging van een of meerdere producten. Er is sprake van een product bij de publieke media-instellingen, indien het onderdeel uitmaakt van het media-aanbod. Bij de publieke media-instellingen wordt het media-aanbod namelijk beschouwd als een verzameling van verschillende producten.

In model IX worden de directe kosten (zijnde de som der bedrijfslasten) voor Televisie, Radio en Overig Media-aanbod inzichtelijk gemaakt per domein. Hierbij wordt de Crossmediale Content Classificatie gehanteerd die door de NPO omroepbreed is vastgesteld⁵. De toerekening van de programma-onafhankelijke directe kosten aan de domeinen dient plaats te vinden op bedrijfseconomische grondslagen.

Indien zich onder de directe kosten media-aanbod bijzondere posten bevinden die zich kwalificeren als frictiekosten conform de van toepassing zijnde frictiekostenregeling van OCW, dan worden deze kosten niet toegerekend aan de hiervoor genoemde domeinen. In dat geval worden aard en omvang van deze kostenposten separaat nader toegelicht.

2.3.3 Organisatiekosten

Grondslagen

Alle kosten van de publieke media-instellingen die niet rechtstreeks samenhangen met de kernactiviteiten van de organisatie en dus verband houden met ondersteunende activiteiten, worden aangemerkt als organisatiekosten. De Ster gebruikt de term 'indirecte kosten' in plaats van 'organisatiekosten'.

De organisatiekosten en de vergoeding ervan worden in een aparte kolom ingevuld (zie model IV). De lasten op de platforms, nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten bestaan dus alleen nog maar uit directe kosten. Op de laatste kostenregel 'Toerekening organisatiekosten' kunnen organisatiekosten toegerekend worden aan de verenigings- en nevenactiviteiten. De toerekening van de organisatiekosten aan neven- en verenigingsactiviteiten dient plaats te vinden op bedrijfseconomische grondslagen.

De basis voor toerekening van organisatiekosten aan nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten is de kostprijs. Voor de toerekening van organisatiekosten worden de volgende organisatiekostensoorten onderscheiden:

- personele organisatiekosten;
- huisvestingskosten;
- overige algemene organisatiekosten.

Bij de toerekening van organisatiekosten aan neven- en verenigingsactiviteiten worden enkele van de in model Vb gedefinieerde categorieën organisatiekosten uitgezonderd. Dit betreft mediaspecifieke overhead die ook voorheen niet is toegerekend aan neven- en verenigingsactiviteiten. Het betreft de rubrieken A2, A9, A10, B1 t/m B4 en dat deel van de onder rubriek C begrepen huisvestingskosten, die samenhangen met het gebruik van het bedrijfspand voor mediaspecifieke activiteiten.

De hiervoor genoemde organisatiekostensoorten worden hierna toegelicht.

2.3.3.1 Personele organisatiekosten

Grondslagen

Voor de toerekening van de personele organisatiekosten wordt de opslagcalculatiemethode gehanteerd. Grondslag voor het opslagpercentage is de verhouding tussen de personele organisatiekosten, verminderd met de personele kosten in de uitzonderingsrubrieken, en de directe personele kosten, verhoogd met personele lasten in de uitzonderingsrubrieken.

---

⁵ Deze verdeling van kosten over domeinen (genres, zoals informatie en educatie) is niet van toepassing op de Ster, omdat deze organisatie uitsluitend reclameboodschappen verzorgt.

Voorbeeld 1:

A:	Totaal directe personele kosten	€ 100
	Totaal personele organisatiekosten	€ 10
	De opslag (A) voor de personele organisatiekosten is dan $10/100 = 10\%$	

De neven- of verenigingsactiviteit heeft € 40 directe personele kosten. Hierop wordt opslag A toegepast. In dit voorbeeld is dat 10% van € 40 = € 4.

2.3.3.2 Huisvestingskosten

Grondslagen

De toerekening van de huisvestingskosten voor niet media-specifiek gebruik vindt plaats op basis van de door de nevenactiviteit of verenigingsactiviteit gebruikte vloeroppervlakte (m²).

Voorbeeld 2:

B:	Totale vloeroppervlakte bedraagt	150m ²
	De neven- of verenigingsactiviteit gebruikt hiervan	15m ²
	De toerekening (B) voor de huisvestingskosten is dan $15/150 = 10\%$.	

Totale huisvestingskosten bedragen € 100. Dan wordt de toerekening B toegepast. In dit voorbeeld is dat 10% van € 100 = € 10.

2.3.3.3 Overige algemene organisatiekosten

Grondslagen

Voor de toerekening van de overige algemene organisatiekosten wordt (conform de personele organisatiekosten) de opslagcalculatiemethode gehanteerd. Grondslag voor het opslagpercentage is de verhouding tussen de algemene organisatiekosten, verminderd met de overige kosten in de uitzonderingsrubrieken, en de directe overige algemene kosten verhoogd met de overige kosten in de uitzonderingsrubrieken.

Voorbeeld 3:

C:	Totaal facilitaire kosten en overige directe kosten	€ 50
	Totaal overige algemene organisatiekosten	€ 10
	De opslag (C) voor de overige algemene organisatiekosten is dan $10/50 = 20\%$	

De neven- of verenigingsactiviteit heeft € 15 directe facilitaire kosten en overige kosten. Hierop wordt opslag C toegepast. In dit voorbeeld is dat 20% van € 15 = € 3.

2.3.4 Lasten onafhankelijk product

Toelichting

Door de landelijke publieke media-instellingen wordt in de toelichting een opgave verstrekt van de totale lasten, zoals opgenomen in de exploitatierekening van het betreffende boekjaar, die samenhangen met de verzorging van media-aanbod dat bestaat uit Europese producties die kunnen worden aangemerkt als onafhankelijke productie als bedoeld in de artikelen 2.115 tot en met 2.121 Mediawet 2008⁶.

De NPO rapporteert jaarlijks vóór 1 juli aan het Commissariaat hoeveel procent van het totaal van de budgetten, bedoeld in artikel 2.149, eerste lid, Mediawet 2008 (met uitzondering van onderdeel e) die ter beschikking zijn gesteld voor het verzorgen van media-aanbod, is besteed aan Europese producties als bedoeld in de artikelen 2.116 tot en met 2.121 Mediawet 2008 die kunnen worden aangemerkt als onafhankelijke productie. Hiervoor gebruikt de NPO de opgaven van de landelijke publieke media-instellingen.

⁶ Buiten beschouwing wordt gelaten: media-aanbod dat betrekking heeft op nieuws, sport, spel, reclame- en telewinkelboodschappen (inclusief omljsting), zelfpromotie, en teletekst. Zie artikel 2.115 tot en met 2.121 van de Mediawet 2008.

2.3.5 Programmagebonden eigen bijdragen

Grondslag

Model II en IV schrijven voor dat in de exploitatierekening in aanvulling op de andere baten specifiek wordt gerapporteerd over de programmagebonden eigen bijdragen. Het gaat hierbij om inkomsten die direct gerelateerd zijn aan een specifiek programma, zoals sponsoring en bijdragen van derden.

Toelichting

Onder verwijzing naar de artikelen 2.106 t/m 2.114 Mediawet 2008 wordt jaarlijks een gespecificeerd overzicht conform Model VII verstrekt van alle sponsorbijdragen en andere bijdragen van derden die in het boekjaar in de exploitatierekening zijn verantwoord voor de verspreiding van media-aanbod.

Sponsoring is het verstrekken van financiële of andere bijdragen door een onderneming of een natuurlijke persoon, die zich gewoonlijk niet bezighoudt met de vervaardiging van mediadiensten of media-aanbod, ten behoeve van de totstandkoming of aankoop van media-aanbod teneinde de verspreiding daarvan naar het algemene publiek of een deel daarvan te bevorderen of mogelijk te maken (artikel 1.1, eerste lid, Mediawet 2008).

Onder sponsoring van media-aanbod wordt niet verstaan het verstrekken van een bijdrage ten behoeve van de totstandkoming of aankoop van media-aanbod door:

- a. overheidsinstellingen en andere instellingen die geen particuliere onderneming uitoefenen;
- b. de publieke media-instelling die het media-aanbod, waarvoor de bijdrage wordt verstrekt, verzorgt;
- c. de (co)producent die zich gewoonlijk bezighoudt met de vervaardiging van mediadiensten of media-aanbod en geheel of gedeeltelijk is belast met de productie van het media-aanbod waarvoor de bijdrage wordt verstrekt⁷;
- d. het NPO-fonds, Het NPO-fonds is onderdeel van de NPO en stimuleert hoogwaardige dramaproducties, documentaires en talentontwikkeling bij de publieke omroep, uitgezonden en geplaatst via radio, televisie en online. Alleen landelijke publieke omroepen kunnen aanvragen indienen bij het fonds.

Het overzicht conform Model VII wordt ook ingevuld voor het in de voorraad opgenomen, maar nog niet verspreid media-aanbod. Als laatste wordt het overzicht ook ingevuld voor de bijdragen voor verspreid media-aanbod die direct door een buitenproducent zijn ontvangen en niet door de publieke media-instelling die het media-aanbod heeft verzorgd.

Sponsorbijdragen en andere bijdragen van derden worden direct met de publieke media-instelling verrekend, zodat deze bijdragen als inkomsten in de exploitatierekening van de publieke media-instelling worden verantwoord. Het in mindering brengen van deze bijdragen op de kosten van verzorging van media-aanbod is niet toegestaan. Als bijdragen voor verzorgd media-aanbod toch direct zijn uitbetaald aan de buitenproducent en niet aan de publieke media-instelling die het media-aanbod heeft verspreid, dan blijft de publieke media-instelling verantwoordelijk voor de verantwoording van deze bijdragen in de toelichting op de jaarrekening.

2.3.6 Bartering

Grondslagen

Na afloop van een boekjaar worden bartertransacties verantwoord in de exploitatierekening. Baten uit bartering dienen afzonderlijk te worden verantwoord in de exploitatierekening op basis van de geldelijke waarde van de ontvangen goederen of diensten. De lasten worden opgenomen onder de relevante kostenposten in de exploitatierekening op basis van de geldelijke waarde van de geleverde goederen of diensten.

De omvang van de baten wordt bepaald op de reële waarde van de ontvangen zaken of diensten, vermeerderd of verminderd met eventuele ontvangen of betaalde liquide middelen of activa die op

---

⁷ Bron: artikel 5 BSPO (beleidslijn sponsoring publieke omroep van het CvdM, beleidsbrieven clusterindeling nevenactiviteiten 15/09/2009, 9/7/2009 en 23/12/2008, met kenmerken 18571\2009013905,2009010013 en SBO-0075B2-yw).

zeer korte termijn liquide te maken zijn⁸. Indien de reële waarde van de ontvangen zaken of diensten niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de baten bepaald op de reële waarde van de geruilde zaken of diensten, vermeerderd of verminderd met eventuele betaalde of ontvangen liquide middelen of activa die op zeer korte termijn liquide te maken zijn.

In de exploitatierekening worden de baten en lasten van alle bartertransacties verantwoord, ongeacht de aard en reële waarde van de bartertransactie. Voor de volledigheid wordt hierbij vermeld dat dit in tegenstelling is tot de RJ (RJ 270.108), waarbij een bartertransactie met een gelijke aard en reële waarde niet wordt beschouwd als een transactie die een opbrengst genereert.

Toelichting

Bartering is te omschrijven als ruilhandel met gesloten beurzen tussen een publieke media-instelling en een externe contractpartij. Een belangrijke voorwaarde bij deze ruilhandel is dat de geleverde goederen of diensten ondanks de gelijke geldelijke waarde toch over en weer gefactureerd worden. De facturering is van belang in verband met zowel mediarechtelijke als belastingtechnische eisen. Het Commissariaat heeft hierover een beleidsbrief opgesteld, waarvan artikelen 48, 55, eerste lid, en 57c, eerste lid, Mediawet 2008 de grondslag vormen⁹. In de financiële administratie dienen alle bartertransacties intracomptabel (dus verwerkt in het grootboek) te worden vastgelegd. Het is niet toegestaan om bartertransacties uitsluitend extracomptabel vast te leggen.

De hiervoor genoemde beleidsbrief van het Commissariaat schrijft de toepassing van een model toe ('Model Bartering Contracten') als onderdeel van de additionele informatie. Dit model wordt gebruikt als toelichting in de jaarrekening op de verantwoorde baten en/of lasten als gevolg van bartertransacties en is in dit Handboek opgenomen als model VIII.

2.3.7 Nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten

Grondslagen

Voor nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten wordt altijd een gescheiden administratie gevoerd. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.135, eerste lid, Mediawet 2008 worden de inkomsten uit neven- en verenigingsactiviteiten (waaronder inkomsten uit vermogen) aangewend voor de verzorging van media-aanbod van de publieke media-instelling. Dit betreft ook de gerealiseerde koerswinsten, ofwel het verschil tussen de verkoopopbrengst en de boekwaarde van financiële belangen in derden. Genomen koersverliezen kunnen eerst met gerealiseerde koerswinsten worden verrekend alvorens saldering met andere verenigingsgebonden baten en lasten plaatsvindt.

De exploitatie van programmabladen is een nevenactiviteit, de inkomsten hieruit worden gerapporteerd via de post 'Opbrengsten Programmabladen'. Andere inkomsten uit nevenactiviteiten worden gerapporteerd via de post 'Opbrengst overige nevenactiviteiten'.

Toelichting

De toelichting op de posten 'Opbrengsten Programmabladen' en 'Opbrengst overige nevenactiviteiten' dient inzicht geven in de opbrengsten per cluster van activiteiten, waarbij activiteiten van gelijke aard worden geclusterd.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van model VI. Het overzicht van Model VI wordt ingevuld voor ieder cluster van nevenactiviteiten conform de beleidsbrieven van het Commissariaat inzake clusterindeling nevenactiviteiten. Voor programmabladen en deelnemingen wordt een exploitatie per individuele activiteit (programmablad, deelneming) aangeleverd. Dit geldt tevens voor (experimentele) nevenactiviteiten (zoals publiek-private samenwerkingsverbanden die kwalificeren als nevenactiviteit) die niet in één van de clusters zijn opgenomen.

Indien de exploitatie van een individuele nevenactiviteit in een boekjaar niet kostendekkend is, wordt deze nevenactiviteit separaat verantwoord. Daarbij dient tevens de volgende informatie per niet-kostendekkende nevenactiviteit te worden verstrekt:

- naam en omschrijving nevenactiviteit;
- startdatum nevenactiviteit;

---

⁸ In het geval van ontvangen of betaalde liquide middelen of activa die op zeer korte termijn liquide te maken zijn, dient de waarde hiervan relatief gering te zijn, omdat bartering ruilhandel met gesloten beurzen betreft. De norm is dat de hiervoor genoemde waarde maximaal 5% van de totale ruilwaarde bedraagt.

⁹ Brief d.d. 31 maart 2008 met kenmerk FTZ-001-402-mvl.

- exploitatieoverzicht huidig boekjaar.
- De beleidsregels inzake nevenactiviteiten van het Commissariaat worden in dit kader gevolgd.

De programmabladaabonnements- en lidmaatschapsgelden worden van elkaar gescheiden. De toegerekende opbrengsten en kosten worden in de toelichting separaat zichtbaar gemaakt volgens de voorschriften van het Commissariaat inzake ontkoppeling van abonnements- en lidmaatschapsgelden. Die betreffen de overheveling naar de vereniging van de lidmaatschapsgelden, begrepen in de abonnementsprijs, en kosten van het programmablad. De voorschriften van de ontkoppeling zijn opgenomen op de website van het Commissariaat.

2.3.8 Verstrekkingen zendgemachtigden

Grondslagen

De NPO is verantwoordelijk voor het beheer van omroepmiddelen die zijn toegewezen aan de landelijke publieke media-instellingen (met uitzondering van de Ster). In de praktijk betekent dit dat de NPO de verstrekking van omroepmiddelen aan hen verzorgt. De door OCWbeschikbaar gestelde gelden worden in de jaarrekening van de NPO als baten verantwoord in de exploitatierekening. De verstrekkingen aan de landelijke publieke media-instellingen worden in de jaarrekening van de NPO verantwoord als lasten onder de post 'Verstrekkingen zendgemachtigden' in de exploitatierekening.

Toelichting

Model IX maakt inzichtelijk ten behoeve van welke domeinen en welke platforms de verstrekkingen zendgemachtigden zijn toegekend.

2.3.9 Financieel resultaat

Toelichting

Het financiële resultaat wordt in de toelichting gespecificeerd conform het volgende overzicht:

	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren		
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen		
Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren		
Gerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten		
Ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten ¹⁰		
Ongerealiseerde waardeverandering van materiële vaste activa ¹¹		
Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)		

2.3.10 Vennootschapsbelasting

Toelichting

Voor zover een organisatie vennootschapsbelasting verantwoordt, wordt deze opgenomen in model I¹² en II van de jaarrekening. In Model IV is de verwerking afhankelijk van de oorsprong van het fiscaal belastbare resultaat.

2.3.11 Aantal fte

Toelichting

Het aantal medewerkers in Full Time Equivalent (fte) dat ultimo boekjaar in dienst is bij de publieke media-instelling wordt aangegeven in de toelichting conform Model II en Model IV. Dit geldt ook voor het gemiddelde aantal medewerkers in Full Time Equivalent (fte) dat gedurende het boekjaar in dienst is geweest bij de publieke media-instelling. Ook het gemiddelde aantal fte wordt aangegeven in Model II en Model IV.

2.3.12 Bezoldiging

Hierbij gelden regels in verband met:

- Artikel 2:383 BW;

¹⁰ Ongerealiseerde waardemutaties worden verwerkt via de exploitatierekening indien sprake is van onvoldoende Reserve Koersverschillen Beleggingen.

¹¹ Ongerealiseerde waardemutaties worden verwerkt via de exploitatierekening indien sprake is van onvoldoende Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa.

¹² Als belastingen en premies sociale verzekeringen.

- Wet normering topinkomens (WNT);
- Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep (BPPO).

2.3.12.1 Titel 9 Boek 2 BW

Toelichting

In de toelichting van de jaarrekening wordt overeenkomstig artikel 2:383 BW opgave gedaan van de bezoldiging van de gezamenlijke bestuurders en gewezen bestuurders en, afzonderlijk, voor de gezamenlijke toezichthouders en gewezen toezichthouders. De bedragen worden in het boekjaar ten laste van de publieke media-instelling verantwoord. Op overeenkomstige wijze wordt afzonderlijk opgave gedaan van de bezoldiging van de gezamenlijke directieleden en gewezen directieleden.

2.3.12.2 WNT

Grondslag

De wijze waarop de bezoldiging wordt berekend, is overeenkomstig de berekeningswijze zoals deze is bepaald in Wet normering topinkomens (WNT) die op 1 januari 2013 in werking is getreden. Volgens artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d, vallen de landelijke publieke media-instellingen en de NPO onder het bezoldigingsmaximum en het openbaarmakingsregime.

Ook in het geval van een samenwerkingsomroep geldt artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d, van de WNT voor de oude verenigingen die met elkaar zijn gefuseerd. Zij vallen namelijk ook onder de definitie van een landelijke publieke media-instelling in de Mediawet 2008. Ook indien dit niet het geval zou zijn, schrijft dit Handboek dwingend voor dat de oude verenigingen hun jaarverslaggeving inzake de bezoldiging opstellen zoals dit ook in de WNT is geregeld.

Voor nadere bepalingen omtrent de hoogte van het bezoldigingsmaximum en de berekening wordt verwezen naar de WNT, paragraaf 2.

Toelichting

In de financiële verantwoording wordt van iedere (gewezen) bestuurder de bezoldiging openbaar gemaakt conform de bepalingen in de WNT. Indien een bestuurder naast zijn besturende functie eveneens presentator is bij de media-instelling wordt de verdeling in de financiële verantwoording inzichtelijk gemaakt.

Indien een (gewezen) bestuurder meer bezoldiging heeft ontvangen dan het bezoldigingsmaximum zoals bepaald in de WNT, is het meerdere een onverschuldigde betaling.

Voor leden van raden van commissarissen en leden van raden van toezicht zijn specifieke bepalingen opgenomen in de WNT. Voor deze leden geldt eveneens het openbaarmakingsregime. Jaarlijks worden de bezoldigingen voor 1 juli van het jaar volgend op het boekjaar gemeld.

Bij bezoldiging boven de norm van iedere reguliere functionaris (niet zijnde topfunctionaris) gelden aanvullende toelichtingsvereisten.

Instellingen die onder de reikwijdte van de WNT vallen én tevens bezoldigingsgegevens van bestuurders en toezichthouders openbaar moeten maken op grond van artikelen 2:383, eerste lid, en 2:383c BW, kunnen er voor kiezen om de BW-verantwoording van bezoldigingsgegevens achterwege te laten. In dit Handboek is er voor gekozen om in deze situatie vermelding van bezoldigingsgegevens in het kader van Titel 9 Boek 2 BW achterwege te laten met als doel om overlap van gegevens te vermijden.

Voor meer actuele informatie wordt verwezen naar de site www.topinkomens.nl.

2.3.12.3 BPPO

Toelichting

Op grond van artikel 2.3, derde lid, onderdeel b, Mediawet 2008 is door de raad van bestuur van de NPO "Het Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep" (BPPO) opgesteld. Het bedrag dat uiteindelijk is toegestaan om boven het maximum van categorie C aan een presentator toe te kennen, mag bij ledenverenigingen ten aanzien van contracten aangegaan na 1 september 2009 niet betaald worden uit de omroepbudgetten, maar alleen uit de verenigingsmiddelen. Dit geldt eveneens voor het deel van het dienstverband dat een bestuurder tevens presentator bij de media-instelling is.

Het bedrag dat uit verenigingsmiddelen is betaald, wordt in de toelichting van de jaarrekening conform Model IV opgenomen. De media-instelling licht op adequate wijze toe hoe het bedrag, dat uit verenigingsmiddelen is betaald, tot stand is gekomen.

2.4 Kasstroomoverzicht

De kasstromen worden conform Model III ingedeeld naar herkomst uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten.

2.5 Bijzonderheden

Het gaat hierbij om ontwikkelingen die een significante invloed hebben op de hoogte van de omvang van balansposten, baten en lasten, evenals significante verschillen tussen enerzijds posten van de exploitatierekening en anderzijds de begroting. De bijzonderheden die zich in het boekjaar hebben voorgedaan, worden tekstueel toegelicht in de jaarrekening op een zodanig niveau dat daarmee voldoende transparantie wordt gecreëerd over de precieze aard van de bijzonderheden. Dit betreft onder meer een toelichting op:

- de wijziging van verdeelsleutels bij de vaststelling van de lasten;
- een aanzienlijke stijging of daling (meer dan 10%) van balansposten, baten en lasten ten opzichte van vorig jaar;
- bijzondere waardeverminderingen;
- afwijkingen als een post van de exploitatierekening meer dan 10% afwijkt van de begroting, bedoeld in artikel 2.147 Mediawet 2008, of de begroting van de Ster, bedoeld in artikel 14, tweede lid, van de statuten van de Ster;
- de overige bedrijfslasten, ongeacht hun omvang en/of afwijking ten opzichte van voorgaand jaar dan wel begroting. De omvang van de toelichting mag hierbij wel worden afgestemd op de omvang van de betreffende lasten.

MODEL I BALANS

	Boek- jaar	Voor- gaand boek- jaar		Boek- jaar	Voor- gaand boek- jaar
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa			Algemene reserve		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling			Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa		
Concessies en vergunningen			Reserve Koersverschillen Beleggingen		
Overige immateriële vaste activa			Reserve voor media-aanbod		
			Overige reserves		
Materiële vaste activa					
Bedrijfsgebouwen en –terreinen			Voorzieningen		
Inventaris en inrichting			Voor pensioenen		
Andere vaste bedrijfsmiddelen			Voor belastingen		
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering			Overige		
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar					
			Langlopende schulden		
Financiële vaste activa			Obligaties en onderhandse leningen		
Deelnemingen			Schulden aan kredietinstellingen		
Vordering op deelnemingen			Schulden aan leveranciers		
Overige effecten			Schulden aan deelnemingen		
			Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Vlottende activa			Schulden inzake pensioenen		
Onderhanden werk en gereed product m.b.t. media-aanbod			Overige schulden		
Overige voorraden			Overlopende passiva		
Vorderingen			Kortlopende schulden		
Handelsdebiteuren			Overgedragen Reserve Media-aanbod		
Deelnemingen			Obligaties en onderhandse leningen		
Belastingen en premies sociale verzekeringen			Schulden aan kredietinstellingen		
Overige vorderingen			Schulden aan leveranciers		
Overlopende activa			Schulden aan deelnemingen		
Effecten			Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Liquide middelen			Schulden inzake pensioenen		
			Overige schulden		
			Overlopende passiva		
Totaal			Totaal		

MODEL II EXPLOITATIEREKENING

	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
Baten		
Media-aanbod		
-Vergoedingen OCW		
-Omroepbrede Middelen		
-Inzet overgedragen reserve media-aanbod		
<i>Subtotaal baten media-aanbod</i>		
Programmagebonden eigen bijdragen ¹³		
Opbrengst programmabladen ¹⁴		
Opbrengst overige nevenactiviteiten		
Opbrengst Verenigingsactiviteiten ¹⁵		
Overige bedrijfsopbrengsten		
Barteringbaten		
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>		
Lasten		
Lonen en salarissen		
Sociale lasten		
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		
Bijzondere waardevermindering van activa		
Directe productiekosten		
Overige bedrijfslasten		
Bateringlasten		
Verstrekingen zendgemachtigden ¹⁶		
<i>Som der bedrijfslasten</i>		
Bedrijfsresultaat		
Financieel resultaat		
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening		
Vennootschapsbelasting		
Over te dragen reserve voor media-aanbod		
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen		

¹³ Geldt niet voor de NPO.

¹⁴ Geldt niet voor de NPO.

¹⁵ Geldt niet voor de NPO (NPO-organisatie) en voor de taakomroepen.

¹⁶ Deze post is uitsluitend van toepassing op de NPO.

MODEL III KASSTROOMOVERZICHT

	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
I Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat		
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen vaste activa		
Mutatie voorzieningen		
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Mutatie voorraden		
Mutatie vorderingen		
Mutatie kortlopende schulden		
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa		
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa		
Investerings in financiële vaste activa		
Desinvesteringen financiële vaste activa		
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden		
Aflossing van langlopende schulden		
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		
Mutatie liquide middelen I – II + III		
Liquide middelen einde boekjaar		
Liquide middelen begin boekjaar		
Mutatie liquide middelen		

MODEL IV TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING¹⁷

	Radio	TV	OMA	Neven-activiteiten	Verenigings-activiteiten	Organisatiekosten	Totaal	Begroting ¹⁸	Afwijking boekjaar – begroting In % van begroting
Baten									
Media-aanbod									
-Vergoedingen OCW									
-Omroepbrede Middelen									
-Inzet overgedragen reserve media-aanbod									
<i>Subtotaal baten media-aanbod</i>									
Programmagebonden eigen bijdragen									
Opbrengst programmabladen									
Opbrengst overige nevenactiviteiten									
Opbrengst Verenigingsactiviteiten									
Overige bedrijfsopbrengsten									
Barteringbaten									
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>									
Lasten									
Lonen en salarissen									
Sociale lasten									
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa									
Bijzondere waardevermindering van activa									
Directe productiekosten									
Overige bedrijfslasten									
Toerekening organisatiekosten									
Barteringslasten									

¹⁷ Dit model geldt niet voor de NPO.

¹⁸ Bedoeld in de artikelen 2.147 en 2.148 Mediawet 2008; voor de Ster de begroting, bedoeld in de statuten, artikel 14, tweede lid. Opnemen van de begroting geldt niet voor de individuele landelijke publieke media-instellingen, maar alleen voor de landelijke publieke omroep als geheel en Ster. De begroting inzake CoBO, BVN en SOM zijn hiervan uitgezonderd. De gerealiseerde kosten van deze organisaties worden ook niet meegenomen in de Terugblik, waarin verantwoording wordt afgelegd over de gerealiseerde kosten van de landelijke publieke omroep.

<i>Som der bedrijfslasten</i>									
Bedrijfsresultaat									
Financieel resultaat									
Exploitatieresultaat voor toerekeningen Eigen Bijdragen									
Toerekening resultaat niet-prog.gebonden EB									
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening									
Vennootschapsbelasting									
Over te dragen reserve voor media-aanbod									
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen									
FTE gemiddeld									
FTE ultimo ¹⁹									

---

¹⁹ Opgave van de feitelijk aanwezige bezetting (exclusief vacatures), voorzover in dienst van de publieke media-instelling.

MODEL Va

SPECIFICATIE BIJ EXPLOITATIEREKENING (MODEL II en IV)²⁰

BATEN				Toelichting
Media-aanbod	1.1	Vergoedingen OCW		Gelden die rechtstreeks door OCW beschikbaar zijn gesteld
	1.2	Omroepbrede Middelen		Alle verstrekkingen niet zijnde programmabudget die vanuit de raad van bestuur NPO beschikbaar worden gesteld voor de verzorging van media-aanbod inclusief door de NPO ontvangen baten in het kader van gezamenlijke belangenbehartiging
	1.3	Inzet overgedragen reserve media-aanbod		Overgedragen reserve media-aanbod dient conform artikel 2.176 Mediawet 2008 in een volgend kalenderjaar besteed te worden aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd zijn
Programmagebonden eigen bijdragen	2.1	Bijdragen Stimuleringsfonds		
	2.2	Bijdragen CoBO		
	2.3		CoBO-fonds	reguliere CoBO-bijdragen
	2.4		Filmfonds CoBO	filmfonds via CoBO
	2.5	Bijdragen coproductanten		
	2.6	Sponsorbijdragen		zie artikelen 2.113,2.114 eerste lid Mediawet 2008
	2.7	Bijdragen overige derden		zie artikelen 2.113,2.114 tweede lid Mediawet 2008
	2.8	Overige programmaopbrengsten		zoals opbrengst kaartverkoop, aan derden doorberekende salarissen e.d. buiten de publieke media-instelling
	2.9	Opbrengsten gebruiksrechten		zoals abonnementen, sms opbrengsten e.d.
	2.10	Reclameopbrengsten		
Opbrengst Programmabladen	3.1	Opbrengst abonnementsgelden		na aftrek verschuldigde BTW en voorziening voor non-betaling e.d.
	3.2	Opbrengst losse verkoop		na aftrek retouren
	3.3	Opbrengst advertenties		
Opbrengst overige nevenactiviteiten	4.1	Opbrengst verkoop geluidsdragers e.d.		al dan niet via derden
	4.2	Opbrengst uitzendrechten/formats Nevenactiviteiten		Exclusief aan publieke media-instelling (welke worden verrekend met de kosten)
	4.3	Opbrengst verhuurde panden		Exclusief aan publieke media-instelling (welke worden verrekend met de kosten)
	4.4	Aan derden doorberekende salarissen e.d.		excl. radio, televisie en overig media-aanbod; Exclusief aan publieke media-instelling ((welke worden verrekend met de kosten)
	4.5	Overige nevenactiviteiten		Exclusief aan publieke media-instelling (welke worden verrekend met de kosten)
Opbrengst vereniging (-sactiviteiten)	5.1	Contributies leden		
	5.2	Opbrengst ledenbladen		zijnde niet-programmabladen
	5.3	Overige opbrengsten ten bate van de vereniging		dotaties, legaten
Overige bedrijfsopbrengsten	6	Overige bedrijfsopbrengsten NPO e/o omroepen		
Barteringbaten	7			

LASTEN				Toelichting
Lonen en salarissen	8.1	Salarissen CAO personeel		
	8.2	Vakantiegeld (idem)		
	8.3	Decemberuitkering (idem)		
	8.4	Overwerk 100 en 150% (idem)		
	8.5	NRD vergoeding (idem)		
	8.6	Dotatie reorganisatievoorziening		
	8.7	Mutatie verplichtingen openstaande vakantie-uren		
	8.8	Reiskosten woon-werk verkeer		indien vaste vergoeding; opslag% over 7.1 t/m 7.6.

²⁰ Uitzonderingen voor de Ster zijn bij het desbetreffende onderdeel aangegeven.

	8.9	WAO uitkeringen		
	8.10	Overlijdensuitkeringen		
	8.11	Gratificaties/Jubileumuitkeringen		
Sociale lasten	9.1	Pensioenlasten		jaarlijks vergelijken van werkelijke kosten en opslag. Het verschil naar exploitaties toerekenen o.b.v. werkelijke loonsom.
	9.2	Werkgeversaandeel soc.verz. wetten		Idem
	9.3	Bijdrage werkgever in ziektekostenverzekering		Idem
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	10.1	Afschrijving inventaris en inrichting		
	10.2	Afschrijving facilitaire apparatuur		
	10.3	Afschrijving hardware en software		
	10.4	Afschrijving gebouwen		
Bijzondere waardeverminderingen activa	11.1	Afschrijvingen media-aanbod		alleen de niet reguliere afschrijvingen
	11.2	Idem voorraad geluidsdragers e.d.		
	11.3	Idem m.b.t. programmabladen		
Directe productiekosten	12.1	Distributiekosten		
	12.2	Technische productiekosten media-aanbod		
	12.2.1		ENG/EFP materiaal	
	12.2.2		Faciliteiten NOB en overigen	inclusief verrekening interne cameraploeg
	12.2.3		Verbindingen	
	12.2.4		Huur van locaties	
	12.2.5		Ster: Technische diensten RTV	
	12.2.6		Ster: Data en distributiekosten RTV	
	12.3	Overige productiekosten media-aanbod		
	12.3.1		Honorering freelancers	
	12.3.2		Uitzendrechten	
	12.3.3		Algemene kosten freelance personeel	
	12.3.4		Overige programmakosten	waaronder begrepen de direct toerekenbare kosten 12.1 tot en met 12.3
	12.4	Programmabladen		
	12.4.1		Druk- en verzendkosten	
	12.4.2		Artikelen, foto's e.d.	
	12.4.3		Kosten advertentieacquisitie	
	12.4.4		Kortingen reclamebureau	
	12.4.5		Plaatsingskosten advertenties	
	12.4.6		Distributiekosten	
	12.4.7		Wervingskosten abonnees	
	12.5	Sales (geluidsdragers, boeken e.d.) Ster: Research Ster: PR en Communicatie	Ster: bereiksonderzoek, ad hoc onderzoek en overig onderzoek Ster: marketing communicatie, corporate communicatie, interne communicatie, web en overige middelen	
	12.5.1		Directe productiekosten	
	12.5.2		Auteursrechten e.d.	
	12.5.3		Distributiekosten	
	12.5.4		Promotiekosten	
	12.5.5		Afschrijving voorraden	geen bijzondere waardeverminderingen opgenomen onder 10.2
	12.6	Directe kosten vereniging		met betrekking tot het goed en democratisch functioneren van de vereniging
	12.6.1		Productie- en	

			verzendkosten betaaldocumenten	
	12.6.2		Kosten ledenadministratie	
	12.6.3		Kosten verzorging ledenvergaderingen	
	12.6.4		Kosten ledenwerving	
	12.6.5		Overige directe kosten vereniging	
	12.6.6		BPPO (bedrag dat boven het maximum van beloningskader BBPO aan presentatoren wordt toegekend)	
Verstrekingen zendgemachtigden	13	Verstrekingen zendgemachtigden		Verstrekingen van omroepmiddelen aan de landelijke publieke media- instellingen. Deze categorie is alleen van toepassing voor de NPO.
Overige bedrijfslasten	13.1	Overige kosten CAO personeel		
	13.1.1		Reiskosten woon-werk verkeer	indien variabele vergoeding
	13.1.2		Overige personele lasten	bijvoorbeeld kerstpakketten, kinderdagverblijf, vakbond, studiekosten, telefoon, auto, bijdrage werkgever inzake maaltijdverzorging
	13.2	Uitbesteed werk aan bedrijven		uitzendbureau's, advieskosten, bewaking, catering, schoonmaakkosten
	13.3	Overige aan afdeling gerelateerde algemene kosten		vergaderkosten, porti, drukkosten, e.d.
	13.4	Promotiekosten (inclusief in- en externe betrekkingen)		
	13.4.1		Advertenties dag- en weekbladen	
	13.4.2		Kosten onderzoek	
	13.5	Huisvestingskosten		exclusief afschrijving, bewaking, rentelasten
	13.5.1		Huur	aan derden betaalde huren, geen interne (binnen publieke media-instelling) huurverrekeningen
	13.5.2		Belastingen	
	13.5.3		Verzekeringen	
	13.5.4		Onderhoudskosten	
	13.5.5		Kosten interne verhuizingen	
	13.5.6		Onderhoudscontracten	
	13.5.7		Gas, energie en water	
	13.5.8		Onderhoud tuinen	
	13.5.9		Vuilafvoer	
	13.6	Overige kosten		
	13.6.1		Lidmaatschappen branche organisaties	
	13.6.2		Kosten betalingsverkeer	
	13.6.3		Overige kosten	
Toerekening organisatie kosten	14.1			Toerekening aan neven- en verenigingsactiviteiten
Barteringslasten	15.1			
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren	16.1	Opbrengst deelnemingen		
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	17.1	Renteopbrengsten op liquiditeiten		eliminatie interne renteverrekeningen
	17.2	Resultaat op beleggingen		inclusief gerealiseerde boekwinsten en ongerealiseerde koerswinsten
Waardeverandering op vorderingen die tot de vaste activa behoren	18.1	Afwaardering deelnemingen		
Gerealiseerde waardeverandering van beleggingen respectievelijk effecten	19			indien ultimo boekjaar de boekwaarde respectievelijk de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs

Ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten	20			Ongerealiseerde waardemutaties worden verwerkt via de exploitatierekening indien sprake is van onvoldoende Reserve Koersverschillen Beleggingen.
Ongerealiseerde waardeverandering van materiële vaste activa	21			Ongerealiseerde waardemutaties worden verwerkt via de exploitatierekening indien sprake is van onvoldoende Herwaarderingsreserve Materiële Vaste Activa.
Rentelasten en soortgelijke kosten	22			eliminieren interne renteverrekeningen
Toerekening resultaat niet-prog.gebonden EB	23			Toerekening aan media-aanbod
Over te dragen reserve media-aanbod	24			

MODEL Vb DEFINITIE ORGANISATIEKOSTEN BIJ EXPLOITATIEREKENING (MODEL II en IV)²¹

Organisatiekosten	Subcategorie		Toelichting
A. Generieke Overhead	A1	Directie	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten algemene directie²² Vacatiegelden Raad van Toezicht (indien geen onderdeel van de vereniging)
	A2	Hoger management in primair proces	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten hogere managementfuncties in het primair proces. Het betreft hier de hoofden van platforms (bijv. Hoofd TV, Hoofd Radio) en de hoofden van genreclusters (bijv. Hoofd Nieuws, Hoofd Kunst & Cultuur etc.). Overige managementfuncties in het primair proces vallen onder directe kosten.
	A3	Secretariële ondersteuning (ten bate van directie/management)	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van secretariële ondersteuning van de algemene directie en de hogere managementfuncties in het primair proces. De stelregel geldt dat secretaresses en assistenten van indirecte functies als indirect kunnen worden beschouwd, en secretaresses en assistenten van directe functies als direct Kosten van tijdelijke inhuur van secretariële ondersteuning
	A4	Beleid & Strategie	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van beleidsmedewerkers, beleidsadviseurs, en strategisch medewerkers Kosten van tijdelijke inhuur van beleids- en strategisch medewerkers Kosten van beleids-, organisatie- en strategisch advies Kosten van organisatieadvies samenhangend met reorganisaties
	A5	OR	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van leden OR. Loonkosten van tijdelijke vervanging vaste OR-leden Advieskosten OR
	A6	Financiën en Inkoop	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met (financiële) administratie. Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met externe financiële planning (begrotingen) en externe verantwoording (kwartaalverslagen, bestuursverslagen etc.) Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met interne budgetverdelingen (begrotingen) en interne management accountant (verantwoording) Loonkosten van medewerkers die zich een significant deel van hun arbeidstijd bezighouden met inkoopactiviteiten (>50%). Het betreft hier niet de aankoop van programma's, uitzendrechten, en overige programmatische licenties Kosten tijdelijke inhuur administratieve en financieel medewerkers Kosten fiscaal adviseurs Externe kosten bestuursverslag en overige rapportages Accountantskosten Bank- en incassokosten
	A7	Personeels-zaken, HR, personeels-administratie	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met personeelszaken en Human Resource Management Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met personeels- en salarisadministratie Kosten van tijdelijke inhuur medewerkers personeelszaken, HRM, personeels- en salarisadministratie Kosten extern personeels- en HRM-advies. Kosten uitbesteding personeels- en salarisadministratie. Kosten personeelswerving Sollicitatiekosten Kosten in-, door- en uitstroming personeel (opleiding en training zijn ook indirect kosten, maar vallen onder de hoofdcategorie overige indirecte kosten) Kosten werkzekerheidsafspraken en loopbaanoriëntatie Afdrachten AWO-fonds Kosten flankerend personeelsbeleid
	A8	M&C: Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met interne communicatie (personeelsvoorlichting, inhoudelijke onderhoud intranet, interne nieuwsbrieven, etc) en externe communicatie (persvoorlichting etc.) Tijdelijke inhuur van medewerkers communicatie. Kosten interne en externe voorlichtingsevenementen (presentatoren, zaalhuur, kosten faciliteiten, decor en rekwisieten, representatie, fotografie, brochures, catering, etc.) Kosten van bijeenkomsten Public Relations Kosten perspresentaties Portokosten Koeriersdiensten Drukwerk (incl. papier, mappen etc.) Kosten kopiëren (incl. papier, mappen etc.) Kosten scannen Verzendkosten
	A9	M&C:	<ul style="list-style-type: none"> Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met marketing en profilering van

²¹ Dit geldt niet voor de Ster.

²² Onder loonkosten worden de volgende kosten verstaan: salariskosten, sociale lasten, pensioenlasten, december- en vakantie-uitkering, NRD-uitkering, arbeidsmarkttoeslagen, werkgeversbijdrage zorgverzekeringen.

		Omroep-marketing	<p>de omroep (omroep promotie). Hieronder vallen niet de activiteiten die onderdeel uitmaken van de verenigingsactiviteiten, zoals ledenwerving en ledenbehoud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijke inhuur van medewerkers omroepmarketing • Ontwikkelkosten van omroepmarketingcampagne • Kosten advertenties en overige promotie-uitingen • Ontwerp- en layoutkosten van advertenties en overige promotie-uitingen • Kosten promotie-evenementen van omroep (presentatoren, zaalhuur, kosten faciliteiten, decor en rekwisieten, representatie, fotografie, brochures, catering, etc.) • Reclameposters ter promotie van omroep • Promotiematerialen samenhangend met omroepmarketing
	A10	M&C: Programma-marketing (Exclusief Promo's)	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met marketing van het media-aanbod (programmamarketing, presentatorenpromotie, etc.) • Tijdelijke inhuur van medewerkers programmamarketing • Ontwikkelkosten van programmamarketingcampagne • Kosten advertenties en overige promotie-uitingen • Ontwerp- en layoutkosten van advertenties en overige promotie-uitingen • Kosten promotie-evenementen van specifieke programma's (presentatoren, zaalhuur, kosten faciliteiten, decor en rekwisieten, representatie, fotografie, brochures, catering, etc.) • Reclameposters ter promotie van programmering • Promotiematerialen samenhangend met programmamarketing
	A11	Juridische Zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met juridische zaken • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers juridische zaken • Kosten juridisch advies (bijvoorbeeld in geval van reorganisatie) • Kosten Rechtsbijstand • Advocaatkosten • Kosten rechtsgang (griffierechten)
B. Media-specifieke overhead	B1	Programmering-coördinatie en intekening	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met de intekening op het programmaschema, en daarmee samenhangende coördinerende taken. Het gaat hier enkel om de loonkosten van medewerkers die een significant deel van hun arbeidstijd (>50%) met deze activiteiten bezighouden.
	B2	Markt-onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met marktonderzoek ter ondersteuning van de mediaprogrammering • Doorberekende kosten vanuit de NPO-afdeling Publieksonderzoek • Ingekocht marktonderzoek ter ondersteuning van de mediaprogrammering
	B3	Documentatie & Archivering	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met de documentatie en archivering van papieren materialen (beleidsarchief, administratie, bestuursverslagen etc.) • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met de documentatie en archivering van programmamateriaal (videobestanden, audiobestanden, etc.) • Tijdelijke inhuur medewerkers documentatie & archivering • Kosten bewaarbanden • Bewaarloon banden Technicolor • Vernietigingskosten banden • Advieskosten op het gebied van documentatie en archivering
	B4	Idee- en concept-ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met idee-, concept-, format- en programmaontwikkeling. De loonkosten worden als organisatiekosten aangemerkt, overige kosten worden als directe productiekosten aangemerkt.
C. Huisvesting	C1	Gebouw-kosten (excl. studio)	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met gebouwtechnisch beheer • Tijdelijke inhuur medewerkers gebouwtechnisch beheer • Afschrijvingen op gebouwen en afschrijvingen op verbouwingkosten • Afschrijvingen op installaties • Rentelasten op hypotheek huisvesting • Toegerekende kapitaallasten voor huisvesting, indien pand is gefinancierd met eigen vermogen • Huurlasten van huisvesting • Servicekosten in geval van huur • Huurlasten parkeerterreinen • Assurantie samenhangend met huisvesting • Gemeentelijke belastingen, heffingen, en leges (OZB, verontreinigingsheffing) • Waterschapsbelasting • Kosten interne verbouwingen en renovaties • Kosten interne verhuizingen • Tekeningenbeheer • Onderhoudskosten (timmer- en metselwerk, loodgieterskosten, elektriciteitswerk, schilderwerk, stoffeerwerk, reparatiewerkzaamheden vloer, afpompen koelmachine, verhelpen storingen, periodieke inspecties, kosten onderhoudscontracten, etc.) • Reparatie en klein onderhoud • Dotatie voorziening onderhoud • Kosten plantenbakken • Kosten onderhoud tuinen
	C2	Inventaris	<ul style="list-style-type: none"> • Afschrijvingen inventaris met een kostprijs > € 2.500 • Kosten inventaris met een kostprijs < € 2.500 (bureaus, bureaustoelen, ventilatoren, etc.) • Aanschaf bedrijfsmiddelen • Onderhoud inventaris

	C3	GWE	<ul style="list-style-type: none"> • Kosten gas • Kosten water • Kosten elektra (excl. studio)
	C4	Gebouw-exploitatie	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met huishoudelijke zaken • Loonkosten van medewerkers beveiliging, receptie • Loonkosten van medewerkers klantcontactcentrum en telefonisten • Kosten van tijdelijke inhuur medewerkers huishoudelijke zaken, beveiliging en receptie, klantcontactcentrum en telefonisten. • Kosten van uitbesteding huishoudelijke zaken, beveiliging en receptie, klantcontactcentrum en telefonisten. • Kosten inbraakinstallatie • Kosten beveiligingscamera's • Schoonmaakkosten (zowel kosten van personeel als schoonmaakmiddelen) • Kosten sanitaire artikelen • Kosten vuilafvoer • Advieskosten ten aanzien van huisvesting
	C5	Postkamer & Repro	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten van medewerkers postkamer en repro • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers postkamer en repro • Koeriersdiensten direct samenhangend met postbehandeling (interne haal- en brengservices, stadsritten)
	C6	Catering (niet aan maken programma verbonden)	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten medewerkers catering • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers catering • Kosten koffieautomaten (afschrijving, automaat, koffie, thee) • Kosten overige vrij verkrijgbare (voedings-)producten (suiker, melk, roerstaafjes, bekertjes etc.) (waarbij geen sprake is van een noodzakelijke declaratie of vergoeding van de medewerker) • Kosten serviesgoed en keukengerei
D. ICT	D1	Automatisering en werkplek-ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten medewerkers die zich bezighouden met automatisering en werkplekondersteuning • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers automatisering en werkplekondersteuning • Kosten installatie en implementatie hardware en softwaresystemen • Kosten onderhoud automatiseringshardware en –software • Kosten onderhoud netwerk • Kosten serviceovereenkomsten • Desktop PC's en laptops • Desk phones • Printers, printer services, cartriges etc. • Overige generieke hardware (hard drives, chargers, batterijen etc.) • Werkpleksoftware • Web based applicatiekosten • Kosten generieke ICT-licenties en certificaten • Afschrijvingen op licenties • Verzekeringskosten hardware en software • Kosten leasecontracten ICT-hardware en -software • Doorberekening ICT-kosten NPO • Kosten advies mbt ICT, automatisering en werkplekondersteuning
	D2	Algemene ICT-infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> • Kosten internet en data hosting • Internet abonnementskosten • Kosten email hosting en VPN services • Kosten interne en externe housing en hosting (servercapaciteit) • Kosten domeinregistratie • Netwerk- en systeemcomponenten (routers, switchers, interne bekabeling etc.) • Netwerk- en systeemsoftware • Kosten glasvezelverbindingen
E. Overige organisatie-kosten	E1	Opleidingen en trainingen	<ul style="list-style-type: none"> • Kosten opleiding en studie • Kosten educatief verlof • Kosten trainingen en cursussen (excl. direct aan programma's gerelateerd) • Kosten deelname (educatief) congres • Kosten coaching
	E2	Ziekteverlof en uitkeringen	<ul style="list-style-type: none"> • Loonkosten medewerkers langdurig ziekte- en arbeidsongeschiktheidsverlof • Kosten arbodienst • Kosten bedrijfsarts • Kosten zwangerschapsverlof • Kosten zorgverlof • Ontslagvergoedingen • Kosten Sociaal Plan • Dotatie reorganisatievoorzieningen samenhangend met personeel
	E3	Algemene Kredietrente	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene lasten kredietrente, niet direct samenhangend met de financiering van huisvesting, ICT, productiefaciliteiten etc.
	E4	Reis- en verblijfkosten indirect personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Reis- en verblijfkosten binnenland en buitenland • Parkeer, tol- en veergelden • Auto km-vergoeding • Autohuur (inclusief benzine) • OV-jaarkaart en OV-fiets • Visa, vergunningen en permits
	E5	Telefoon-kosten	<ul style="list-style-type: none"> • Telefoonvergoeding

		indirect personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Kosten abonnementen mobiele telefonie • Gesprekskosten mobiele telefonie • Mobiele telefoon hardware • Telefoonkosten binnenland en buitenland • Telefoonkosten centrale • Projectkosten en advieskosten samenhangend met telefonie
	E6	Algemene persoons- gebonden kosten	<ul style="list-style-type: none"> • Representatie binnenland en buitenland (voor indirect personeel) • Kosten bedrijfsauto's • Afschrijving bedrijfsauto's • Werkgeversbijdrage kantinekosten • Kosten dienstkleding (incl. wasserij en stomerij) • Kerstpakket • Geschenken, cadeaus, bloemen • Gratificaties, jubilea, afscheid • Personeeluitjes en –feesten
	E7	Overige kosten indirect personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Kantoorbenodigdheden (incl. magazijn) • Vergader- en receptiekosten • Abonnementen • Lectuur, boeken en tijdschriften • Relatiegeschenken • Gedeclareerde catering indirecte functies • Overige declaraties

MODEL VI TOELICHTING OP NEVENACTIVITEITEN PER CLUSTER²³

	Cluster 1	Cluster 2	Cluster ..	Overig ²⁴	Totaal
Baten					
3. Opbrengst programmabladen					
4. Opbrengst overige nevenactiviteiten					
6. Overige bedrijfsopbrengsten					
7, Bateringbaten					
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>					
Lasten					
8. Lonen en salarissen					
9. Sociale lasten					
10. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa					
11. Bijzondere waardevermindering van activa					
12. Directe productiekosten					
13. Overige bedrijfslasten					
14. Toerekeningorganisatie kosten					
15. Barteringslasten.					
<i>16. Som der bedrijfslasten</i>					
Bedrijfsresultaat					
16. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren					
17. Rentebaten en inkomsten uit beleggingen					
18. Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren					
19. Waardeverandering van beleggingen resp. effecten					
22. Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)					
<i>Som der financiële baten en lasten</i>					
Exploitatieresultaat voor toerekeningen Eigen Bijdragen					

Indien de exploitatie van een individuele nevenactiviteit niet kostendekkend is, wordt deze nevenactiviteit separaat verantwoord.

²³ Voor officiële terminologie wordt verwezen naar de Mediawet 2008 en regelgeving van het Commissariaat voor de Media. Voor programmabladen en deelnemingen dient per individuele activiteit financiële verantwoording plaats te vinden. De nummering van dit model is gebaseerd op die van model Va.

²⁴ (Experimentele) nevenactiviteiten (zoals publiek-private samenwerkingsverbanden die kwalificeren als nevenactiviteit) die niet in één van de voorgaande clusters zijn opgenomen.

MODEL VII SPONSORBIJDRAGEN EN BIJDRAGEN VAN DERDEN²⁵

				Specificatie bijdragen derden in €				
Titel Media- aanbod	Aantal afleveringen	Naam Organisatie	Totale bijdrage in €	Commerciële sponsoring	CoBO	Mediafonds	Overige derden	NPO- Fonds
Aansluiting exploitatierekening----->>>>			0	0	0	0	0	
Aansluiting " vermindering van voorraad" in balans ----->>>>			0	0	0	0	0	
Totaal ontvangen bijdragen derden door buitenproducent----->>>>			0	0	0	0	0	

Verklaring kolommen	
Media-aanbodtitel	De naam van het media-aanbod waarvoor een bijdrage van een sponsor of een derde is ontvangen.
Aantal afleveringen	Het aantal afleveringen van het media-aanbod waarop de bijdrage betrekking heeft.
Naam organisatie	De naam van de organisatie of instelling die een bijdrage heeft verstrekt.
Totale bijdrage in €	De financiële bijdragen die zijn ontvangen ten behoeve van media-aanbod. Dit betreft bijdragen van particulieren , ondernemingen, overheidsinstellingen, instellingen zoals genoemd in artikel 1.1,tweede lid Mediawet 2008, overige organisaties.
	Alle bijdragen die in de exploitatierekening zijn verantwoord worden vermeld. Het totaal sluit aan met de exploitatierekening.
	Indien meerdere organisaties bijdragen hebben verstrekt voor één bepaald media-aanbod worden zij apart genoemd.
Commerciële sponsoring	De bijdrage invullen indien afkomstig van een particuliere onderneming.
CoBo, Mediafonds	De bijdrage invullen indien afkomstig van één van deze fondsen.
Overige derden	De bijdrage invullen indien afkomstig van een overheidsinstelling, een instelling zoals genoemd in artikel 1.1, tweede lid Mediawet 2008 of een overige organisatie of instelling hier niet eerder genoemd.

²⁵ Voor officiële terminologie wordt verwezen naar de Mediawet 2008 en regelgeving van het Commissariaat voor de Media.

Model VIII Bartering-contracten²⁶

Nr	Participant barterovereenkomst	Aanvang	Einde	Prestatie aan de omroepinstelling	Prestatie door de omroepinstelling	Factuur bedrag
01						€
02						
03						
04						
Totaal						€

---

²⁶ Zie voor een nadere toelichting de beleidsbrief van het Commissariaat d.d. 31 maart 2008 met als kenmerk FTZ-001402-mvl.

Model IX Kosten per domein per platform²⁷

Domein	Televisie				
	NPO 1	NPO 2	NPO 3	Zapp(elin)	Totaal boekjaar
Nieuws	0	0	0	0	0
Opinie	0	0	0	0	0
Sport	0	0	0	0	0
Samenleving	0	0	0	0	0
Kennis	0	0	0	0	0
Expressie	0	0	0	0	0
Amusement	0	0	0	0	0
Bijzondere kosten*	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

Domein	Radio					
	NPO Radio 1	NPO Radio 2	NPO 3FM	NPO Radio 4	NPO Radio 5	Totaal boekjaar
Nieuws	0	0	0	0	0	0
Opinie	0	0	0	0	0	0
Sport	0	0	0	0	0	0
Samenleving	0	0	0	0	0	0
Kennis	0	0	0	0	0	0
Expressie	0	0	0	0	0	0
Amusement	0	0	0	0	0	0
Bijzondere kosten*	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

Domein	Overig Media-aanbod
Nieuws	0
Opinie	0
Sport	0
Samenleving	0
Kennis	0
Expressie	0
Amusement	0
Bijzondere kosten*	0
Totaal	0

*Bijzondere kosten zijn kosten die zich kwalificeren als frictiekosten conform de van toepassing zijnde frictiekostenregeling van OCW.

²⁷ Dit model is niet van toepassing op de Ster, omdat die uitsluitend reclameboodschappen verzorgt. Verder is bij de landelijke publieke media-instellingen sprake van een onderverdeling per domein en platform van de programmakosten en bij de NPO van een onderverdeling per domein en platform van de verstrekkingen aan zendgemachtigden.

Model X Verklaring governance en interne beheersing

Teneinde de jaarrekening zinvol te kunnen interpreteren, verschaft het bestuursverslag conform RJ 400.108 informatie over [naam instelling: landelijke publieke media-instellingen en NPO].

Conform RJ 400.122 is in het bestuursverslag ook informatie opgenomen over de toepassing van de Governancecode Publieke Omroep 2018, die fungeert als gedragscode. Het bestuursverslag voldoet aan de specifieke voorschriften van Principe 7 van de Governancecode Publieke Omroep 2018. Principe 7 betreft de openbare verantwoording door het bestuur en de raad van toezicht van [naam van de omroep] van hun functioneren. Principe 7 is door de Raad van Bestuur van de NPO op grond van het bepaalde in artikel 2.3, tweede lid, van de Mediawet 2008, juncto artikel 2.10, tweede lid, aanhef en onder c, en artikel 2.60, eerste lid, bindend vastgesteld voor de landelijke publieke media-instellingen.

Het bestuursverslag voldoet ook aan de beleidsregels van het Commissariaat voor de Media van 26 september 2017 ten aanzien van de governance en interne beheersing van de NPO, de RPO en de landelijke en regionale publieke media-instellingen (Staatscourant, 12 oktober 2017, nummer 57731).

Ondertekening door /namens raad van toezicht en directie met vermelding van naam en functie.

[Plaats], [Datum]

[ondertekening]

Bijlage 1   Controleprotocol Publieke Media-instellingen

1. Inleiding

Voor welke instellingen geldt dit controleprotocol?

Op basis van de artikelen 2.171, 2.172 en 2.179 Mediawet 2008 is dit protocol van toepassing op de publieke media-instellingen.

Doel

De op basis van de artikelen 2.149 t/m 2.157 Mediawet 2008 door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: de minister) ter beschikking gestelde budgetten worden via het Commissariaat verstrekt aan de raad van bestuur van de NPO, die deze gelden ter beschikking stelt aan de landelijke publieke media-instellingen. Een uitzondering hierop is de Ster. De Ster wordt op grond van artikel 2.105, derde lid, Mediawet 2008 bekostigd door vermindering van de Ster-opbrengsten met de door de minister goedgekeurde uitgaven. Namens de minister verwacht de publieke media-instelling van de instellingsaccountant een verklaring van getrouwheid en van rechtmatigheid bij de jaarrekening van de publieke media-instelling. Het controleprotocol is bedoeld om de verwachtingen van MOCW vast te leggen ten aanzien van deze verklaringen. Deze verklaringen zijn mede de basis voor het oordeel van de departementale accountant bij de departementale jaarrekening.

Wettelijk kader

De NPO en de landelijke publieke media-instellingen leggen op grond van artikel 2.171, eerste t/m derde lid, Mediawet 2008, financiële rekening en verantwoording af aan het Commissariaat over de financiële rechtmatigheid van de uitgaven. Krachtens artikel 2.172, derde lid, Mediawet 2008 zijn nadere regels gesteld voor de inrichting van de jaarrekening. Deze regels zijn opgenomen in het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen, NPO en Ster 2020 (hierna: Handboek). Voor het rechtmatigheidsoordeel controleert de instellingsaccountant de naleving van:

- de artikelen van de Mediawet 2008 die zijn vermeld in dit controleprotocol;
- de Wet normering topinkomens (WNT);
- de Europese (daarmee wordt bedoeld Europese richtlijnen 2014/23/EU betreffende het plaatsen van concessieopdrachten en 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten) en nationale wet- en regelgeving inzake aanbestedingen (daarmee wordt bedoeld Aanbestedingswet 2012 en Aanbestedingsbesluit en Gids Proportionaliteit)²⁸;
- het Handboek;
- de aanwijzingen van het Commissariaat²⁹;
- relevante beleidsregels van het Commissariaat.

Een en ander is limitatief opgesomd in bijlage 3 'Wet- en regelgeving inzake financiële rechtmatigheid'.

Het object van controle is de verantwoording van de publieke media-instelling. De verantwoording bestaat uit de jaarrekening, het bestuursverslag volgens artikel 2:391 BW (inclusief de bedrijfsvoeringverklaring) en de overige gegevens van artikel 2:292 BW, eerste lid, onder b tot en met h.

Bij de controle van de jaarrekening stelt de instellingsaccountant de getrouwheid daarvan vast. Hieronder worden mede verstaan de toedeling van de kosten naar radio- en televisieprogramma's, overig media-aanbod, nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten en naar categorie (direct - organisatie). De controle van de jaarrekening is tevens gericht op de financiële rechtmatigheid van de baten en lasten. Op grond van zijn controlewerkzaamheden dient de instellingsaccountant een getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel, zoals opgenomen in het model Controleverklaring, af te geven bij de jaarrekening³⁰.

---

²⁸ Zie ook de Gids Proportionaliteit voor het kader voor drempelbedragen voor de verschillende nationale aanbestedingsvormen.

²⁹ Het Commissariaat stuurt een afschrift van de aanwijzingen naar de accountant van de landelijke publieke media-instelling, zodat die de volledigheid hiervan kan vaststellen.

³⁰ Het model Controleverklaring gaat er vanuit dat de accountant op basis van diens controle een goedkeurende controleverklaring kan afgeven. In de situatie waarin dit niet mogelijk is, past de accountant het model aan overeenkomstig de betreffende voorbeeldteksten van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

De instellingsaccountant stelt tevens vast dat geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek, dat het bestuursverslag inclusief de bedrijfsvoeringverklaring overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld en dat de in artikel 2:392, eerste lid, onder b tot en met h, BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Ook stelt hij conform NBA Standaard 720 vast dat, voor zover hij dit kan beoordelen, het bestuursverslag inclusief de bedrijfsvoeringverklaring verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391, vierde lid, BW. Verder moet de accountant conform artikel 2:393 vaststellen of er in het licht van de tijdens de controle verkregen kennis en begrip omtrent de rechtspersoon en haar omgeving, materiële onjuistheden in het bestuursverslag zijn vastgesteld met opgave van de aard van deze onjuistheden.

De controle dient te worden uitgevoerd in overeenstemming met de Nadere Voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS) zoals uitgegeven door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en de aanwijzingen zoals opgenomen in dit controleprotocol. Bij de controle op de naleving van het bepaalde in de WNT dient de instellingsaccountant uit te gaan van de Regeling controleprotocol WNT 2020 van het ministerie van BZK.

Procedure

De Ster stelt conform artikel 2.103 Mediawet 2008 jaarlijks voor 1 juni diens bestuursverslag vast en dient die in bij de minister. De landelijke publieke media-instellingen sturen in overeenstemming met artikel 2.171, tweede lid, Mediawet 2008 vóór 1 mei de jaarrekening in bij het Commissariaat. Op grond van artikel 2.171, derde lid, Mediawet 2008 zendt de NPO vóór 1 juli de opmerkingen over de jaarrekeningen tezamen met de jaarrekening van de NPO aan het Commissariaat. Het Commissariaat stelt op grond van de artikelen 2.173 en 7.6 t/m 7.8 Mediawet 2008 vóór 1 september een verantwoording op over het beheer van de mediagelden in het voorgaande boekjaar, voorzien van een getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel van de accountant van het Commissariaat, ten behoeve van MOCW. In deze verantwoording zijn de vaststellingen opgenomen van de mediabijdragen over voorgaande jaren voor alle publieke media-instellingen, die door tussenkomst van het Commissariaat worden bekostigd.

De accountant van het Commissariaat maakt voor de hiervoor genoemde verantwoording gebruik van de controleverklaringen bij de jaarrekeningen van de publieke media-instellingen. Daarnaast maakt hij gebruik van de jaarlijkse toetsing door het Commissariaat van de financiële rechtmatigheid van de besteding van de mediabijdragen.

Het Commissariaat is belast met de jaarlijkse toetsing van de financiële rechtmatigheid van de besteding van mediagelden op basis van de jaarrekeningen van de landelijke publieke media-instellingen en de NPO. De toetsing van de financiële rechtmatigheid geschiedt door het Commissariaat. Een van de beheermaatregelen die het Commissariaat ter beschikking staat, is het reviewen van de accountantscontroles bij de landelijke publieke media-instellingen en de NPO. Het doel van de review is het krijgen van inzicht in de kwaliteit van de door de instellingsaccountants uitgevoerde werkzaamheden. De uitkomsten van deze review gebruikt de accountant van het Commissariaat voor de controle van de jaarrekening van het Commissariaat. Het Commissariaat kan de reviewtaak uitbesteden aan een registeraccountant. De reviews worden uitgevoerd mede op basis van een roulatiesysteem.

2. Reikwijdte accountantsonderzoek

Onderzoeksaanpak

De instellingsaccountant neemt in zijn controledossier een risicoanalyse op, waarin rekening wordt gehouden met de aandachtspunten van dit controleprotocol. Dit controledossier vormt de basis voor een review die het Commissariaat kan (laten) uitvoeren. De instellingsaccountant controleert de financiële rechtmatigheid van de besteding van de mediagelden. De op de financiële rechtmatigheid van toepassing zijnde wettelijke bepalingen uit de Mediawet 2008 en overige relevante wet- en regelgeving zijn limitatief aangegeven in bijlage 3 'Wet- en regelgeving inzake financiële rechtmatigheid'. Van de instellingsaccountant wordt verwacht dat hij over de naleving van deze bepalingen rapporteert in het accountantsverslag, voorzover hierover bevindingen zijn te melden op grond van zijn controle.

Voor **aanbestedingen** die **boven** de Europese drempelbedragen vallen, gelden de gebruikelijke controle en rapportage toleranties. Bij de toetsing van de drempelbedragen voor Europese aanbestedingen dient uitgegaan te worden van de contractwaarde exclusief BTW.

Voor de definiëring van de fout moet in het eerste jaar worden uitgegaan van de volledige contractwaarde. Als het contract meerdere jaren loopt, dan moet het contract ook opgenomen zijn

in de toelichting van de niet uit de balans blijkende verplichtingen in de jaarrekening. Indien geen contract aanwezig is, wordt de fout bepaald door de in dat jaar opgenomen kosten.

Voor de aanbestedingen **onder** de Europese drempelbedragen op grond van wet- en regelgeving geldt een kwalitatieve tolerantie. Hiermee wordt bedoeld dat de instellingsaccountant de AO/IB rondom deze aanbestedingen beoordeelt en daarover rapporteert in het accountantsverslag. Dit heeft geen effect op zijn verklaring.

Bij de jaarlijkse toetsing van de financiële rechtmatigheid van alle bestedingen en inkomsten kunnen door het Commissariaat **aanwijzingen** zijn gegeven. De instellingsaccountant betreft de naleving van de aanwijzingen in zijn controle. Voor zover deze niet zijn nageleefd, maakt de instellingsaccountant daarvan melding in het accountantsverslag. Tevens weegt de instellingsaccountant eventuele fouten en onzekerheden die hieruit voortvloeien, bij de strekking van het rechtmatigheidsoordeel.

Voor de controle van de volledigheid van **de sponsoropbrengsten van buitenproducenten** (zie ook model VII), stelt de accountant vast of de meldingen die de omroeporganisatie van de buitenproducent in het boekjaar heeft ontvangen en vastgelegd in de administratie, allen zijn verantwoord in de toelichting op de jaarrekening. Tevens stelt de accountant vast of de omroeporganisatie schriftelijk heeft vastgelegd (bijvoorbeeld in contracten) dat buitenproducenten sponsoropbrengsten aan de omroeporganisatie moeten melden. Alle tekortkomingen in de interne beheersing omtrent ontvangen sponsoropbrengsten door de buitenproducenten worden opgenomen in het accountantsverslag.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De controle behoort zodanig te worden ingepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. Indien laatst genoemd begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, moet uitgegaan worden van een betrouwbaarheid van 95%.

Een goedkeurende controleverklaring impliceert dat, gegeven de eerder genoemde betrouwbaarheid, in de verantwoording geen afwijkingen (onjuistheden) en in de controle geen onzekerheden voorkomen met een belang dat groter is dan de voorgeschreven toleranties.

Voor de strekking van de controleverklaring gelden de volgende toleranties in het onderstaande schema:

	Onjuistheden (in de verantwoording)		Onzekerheden (in de controle)	
	Beperking	Afkeuring	Beperking	Oordeels- onthouding
<u>Rechtmatigheid</u> % van de totale lasten	>1 en <3	=>3	>3 en <10	=>10
<u>Getrouwheid</u> Balans (% van de balanstelling)	>5 en <10	=>10	>5 en <10	=>10
Exploitatier rekening (% van de baten)	>2 en <5	=>5	>5 en <10	=>10

Schema 1. Toleranties

Indien de accountant zowel fouten als onzekerheden aantreft, weegt hij deze fouten en onzekerheden bij zijn oordeelsvorming altijd in onderlinge samenhang. Voor het omgaan met geconstateerde fouten geldt de volgende gedragslijn. Geconstateerde fouten die invloed kunnen hebben op de financiële rechtmatigheid van baten en lasten moeten voor zover mogelijk door de instelling worden gecorrigeerd. Indien dit niet meer mogelijk is, gelden de tolerantiegrenzen zoals weergegeven in schema 1. Voor het omgaan met geconstateerde fouten die invloed hebben op de getrouwheid van baten en lasten gelden de toleranties die in schema 1 staan. De instelling corrigeert deze fouten als de tolerantiegrens wordt overschreden. De accountant vermeldt alle fouten groter dan 0,1 % van de lasten die niet zijn gecorrigeerd in het accountantsverslag. Rechtmatigheidsfouten worden in absolute zin opgevat. Salderen van deze fouten is daarom niet toegestaan.

Normenkader

De publieke media-instelling stelt de jaarrekening op in overeenstemming met de richtlijnen die zijn opgenomen in het Handboek, de richtlijnen die zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en de RJ. Zie hiervoor paragraaf 1.2 van het Handboek.

De instellingsaccountant controleert de jaarrekening van de publieke media-instellingen waarin, indien van toepassing, tevens opgenomen de verantwoording van de verenigingen van de publieke media-instellingen. De controle is gericht op het vaststellen van de getrouwheid van de jaarrekening en op de toetsing van de financiële rechtmatigheid van de baten en lasten. Onder financiële rechtmatigheid wordt verstaan dat alle financiële transacties van de publieke media-instelling hebben plaatsgevonden binnen de bepalingen die bij het wettelijke kader in bijlage 3 zijn weergegeven. Als een financiële transactie niet in overeenstemming met het wettelijke kader heeft plaatsgevonden, dan merkt de instellingsaccountant het totale bedrag van de financiële transactie aan als een fout in de verantwoording. Het totaal aan financiële rechtmatigheidsfouten betreft de instellingsaccountant bij het rechtmatigheidsoordeel.

3. Rapportages accountantsonderzoek

Controleverklaring

De instellingsaccountant van de publieke media-instelling verstrekt een controleverklaring inzake getrouwheid en financiële rechtmatigheid bij de jaarrekening. De instellingsaccountant hanteert bij het opstellen van de goedkeurende controleverklaring het voorgeschreven model dat bij dit controleprotocol is gevoegd.

De accountant stelt vast of de modelverklaring voor wat betreft de algemene teksten in overeenstemming is met de laatste voorbeeldtekst van de controleverklaring bij de jaarrekening zoals deze is vermeld op de website van de NBA. Indien de algemene teksten afwijken van de modelverklaring, neemt de accountant de algemene teksten over zoals vermeld op de website van de NBA.

Bij een niet-goedkeurende controleverklaring past de accountant het model aan overeenkomstig de betreffende voorbeeldteksten van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants. De instellingsaccountant waarmerkt de jaarrekening³¹.

Accountantsverslag

De instellingsaccountant stelt een accountantsverslag op en deelt dit verslag met de raad van toezicht van de media-instelling. De raad van toezicht stuurt dit verslag naar het Commissariaat. In het accountantsverslag rapporteert de instellingsaccountant tenminste over niet door de instelling gecorrigeerde fouten (getrouwheid/financiële rechtmatigheid).

---

³¹ Bij waarmerken wordt de specificatie ter identificatie gestempeld en geparafeerd door de accountant met als doel het identificeren van de stukken waarop de verklaring betrekking heeft.

Bijlage 2   Controleverklaring van de onafhankelijke accountant bij de jaarrekening

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van (naam instelling)

Verklaring over de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020 van ... (naam entiteit) te ... (statutaire vestigingsplaats) gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van (naam instelling) per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020
2. de exploitatierekening over 2020;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van ... (naam instelling) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 201X hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag, *waaronder het verslag van de raad van toezicht*;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

- alle informatie bevat die op grond van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 is vereist. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 . Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate, maar geen absolute mate, van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

— het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel

belang bevat als gevolg van fouten of fraude en van het niet rechtmatig tot stand komen van baten, lasten en balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.
Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Plaats en datum

... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)

Bijlage 3 Wet- en regelgeving inzake financiële rechtmatigheid

Deze bijlage bevat een overzicht van wet- en regelgeving die relevant is bij de beoordeling van financiële rechtmatigheid. De vermelde wet- en regelgeving is daarbij in samengevatte vorm toegelicht. Voor de integrale tekst wordt verwezen naar de betreffende wet- en regelgeving.

Financiële transacties		
	Inhoud	Toelichting
Artikel Mediawet 2008		
NPO		
2.2 juncto 2.60	Besteding bekostiging	In dit artikel staat beschreven voor welke taken van de NPO de bekostiging gebruikt kan worden. Daaronder valt ook het toezicht op naleving van de regelingen en besluiten die te maken hebben met de coördinatie en ordening van de aanbodkanalen (artikel 2.60).
2.135	Besteding bekostiging	De inkomsten van de NPO en publieke media-instellingen dienen uitsluitend te worden gebruikt voor de uitvoering van de publieke media-opdracht, tenzij de wet anders heeft bepaald (zie artikel 2.136).
2.151, lid 1	Ontvangst bekostiging	Beschrijft de doorbetaling van de door de minister vastgestelde budgetten door het Commissariaat aan de raad van bestuur.
2.151, lid 2	Besteding bekostiging	Dit artikel bepaalt waaraan de NPO de ontvangen budgetten moet besteden.
2.152	Grondslag voor berekening omvang bekostiging	Beschrijft op welke wijze het budget over de omroeporganisaties <u>met erkenning</u> verdeeld moet worden.
2.152a	Grondslag voor berekening omvang bekostiging	Beschrijft op welke wijze het budget over de omroeporganisaties met een <u>voorlopige</u> erkenning verdeeld moet worden.
2.154	Toepassen financiële sancties bij niet nakomen besluiten	Bepaalt de financiële sanctie die de raad van bestuur kan opleggen als een instelling inbreuk heeft gemaakt op bindende besluiten van de raad van bestuur of een omroeporganisatie naar de mening van de raad van bestuur onvoldoende uitvoering geeft aan de bereidheid tot samenwerking ten behoeve van de landelijke publieke mediadienst.
2.155	Beslissingstermijn bekostiging	Bepaalt dat de raad van bestuur jaarlijks vóór 1 januari beslist over de verdeling van de budgetten.
2.157, lid 1	Uitvoering bekostiging	Beschrijft de wijze waarop landelijke publieke media-instellingen voorschotten ontvangen.
2.157, lid 2	Toepassen financiële sancties	Bepaalt de financiële sanctie als een instelling de jaarrekening niet tijdig indient.
2.157, lid 3	Toepassen financiële sancties	Bepaalt de financiële sanctie als een instelling gelden in strijd met het bepaalde bij of krachtens deze wet uitgeeft.
2.167, lid 2	Ontvangst bekostiging	Beschrijft de doorbetaling van de bijdrage uit de Algemene mediareserve door het Commissariaat aan de raad van bestuur.

2.168, lid 2 en 3	Ontvangst bekostiging	Beschrijft de doorbetaling van de bijdrage uit de renteopbrengsten (op de Algemene mediareserve) door het Commissariaat aan de raad van bestuur.
2.174	Voorschriften voor reserves	Beschrijft de wijze waarop gelden voor het verzorgen van media-aanbod en voor het uitvoeren van de taken en werkzaamheden van de NPO gereserveerd moeten worden.
2.176, lid 2	Voorschriften voor reserves	Bepaalt dat als een deel van de gereserveerde gelden in enig jaar niet in het volgend jaar is besteed aan het doel waarvoor zij oorspronkelijk bestemd zijn, er op verzoek van de raad van bestuur van de NPO ontheffing door de minister mogelijk is.
Landelijke publieke media-instellingen en de NPO		
2.24 lid 1, onderdeel e en lid 2	Vaststellen bedrag van ledencontributie	Bepaalt dat de jaarlijkse contributie van de omroepvereniging tenminste € 5,72 bedraagt. Dit bedrag kan bij algemene maatregel van bestuur worden aangepast.
2.105, lid 3 (Ster)	Inkomsten naar de overheid	Bepaalt dat de netto reclameopbrengsten naar de overheid gaan.
2.135, lid 1	Besteding bekostiging	De inkomsten van de NPO en publieke media-instellingen dienen uitsluitend te worden gebruikt voor de uitvoering van de publieke media-opdracht, tenzij de wet anders heeft bepaald (zie artikel 2.136).
2.135, lid 2	Besteding bekostiging	De landelijke publieke media-instelling die samenwerkingsomroep is, draagt ervoor zorg dat de omroepverenigingen die hij vertegenwoordigt, al hun inkomsten voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht gebruiken, tenzij bij of krachtens deze wet anders is bepaald.
2.136	Besteding eigen inkomsten	Verenigingsactiviteiten en dekking van verliezen van de vereniging door opbrengst programmabladen.
2.152a lid 3	Besteding bekostiging	Bepaalt dat de bekostiging gebruikt dient te worden voor verzorging van media-aanbod.
2.174	Voorschriften voor reserves	Beschrijft de wijze waarop gelden voor het verzorgen van media-aanbod gereserveerd moeten worden.
2.174a, lid 1, juncto artikel 16a van het Mediabesluit 2008	Voorschriften voor reserves	Bepaalt dat omroepverenigingen hun resultaat uit verenigingsactiviteiten tot een bedrag van € 750.000 kunnen reserveren voor verenigingsactiviteiten.
2.176	Voorschriften voor reserves	Bepaalt dat gereserveerde gelden voor de verzorging van media-aanbod in het volgende kalenderjaar worden besteed aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd zijn.
2.177	Voorschriften voor reserves	Bepaalt dat onrechtmatig uitgegeven of te veel gereserveerde gelden worden teruggevorderd door het Commissariaat.
2.174 lid 2	Reservering gelden media-aanbod	Totaal van de gereserveerde gelden in een kalenderjaar bedraagt niet meer dan tien procent van de uitgaven van de NPO en de landelijke publieke media-instellingen.
2.176	Reservering gelden media-aanbod	Gereserveerde gelden voor de verzorging van media-aanbod worden in het volgende kalenderjaar besteed aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd zijn. De minister kan op verzoek van de raad van bestuur van de NPO ontheffing verlenen.
2.177	Reservering gelden	Terugvordering gelden media-aanbod in nader

	media-aanbod	genoemde omstandigheden.
--	--------------	--------------------------

Financiële beheershandelingen		
	Inhoud	Toelichting
Artikel Mediawet 2008		
2.109	Sponsoring	Sponsorbijdragen worden rechtstreeks door de media-instelling schriftelijk bedongen of aanvaard.
2.113	Sponsoring	Sponsoring verantwoord in de jaarrekening.
2.116, lid 1 juncto artikel 14b Mediabesluit 2008	Besteding bekostiging	Bepaalt het minimum percentage onafhankelijk product
2.132, lid 3	Nevenactiviteiten	Nevenactiviteiten dienen verband te houden of ten dienste te staan van de verwezenlijking van de publieke media-opdracht en direct gerelateerd te zijn aan het media-aanbod. Ze moeten op marktconforme wijze worden verricht en tenminste kostendekkend zijn.
2.134	Nevenactiviteiten	Betreft regels voor nevenactiviteiten.
2.141	Dienstbaarheid verbod	Bepaalt dat de publieke media-instellingen met al hun activiteiten niet dienstbaar mogen zijn aan het maken van winst door derden.
2.142a	Inrichting organisatie	Bepaalt de scheiding tussen leiding en toezichhoudend orgaan
2.172	Van toepassingsverklaring Titel 9 Boek 2 BW	
2.178	Bedrijfsprocessen	Deugdelijke inrichting van de bedrijfsprocessen en een deugdelijke administratie.
Artikel Mediabesluit 2008		
16	Resultaat programmabladen	Bepaalt dat inkomsten uit programmabladen jaarlijks tot ten hoogste het bedrag dat nodig is om een verlies van de omroepvereniging te dekken, worden besteed aan verenigingsactiviteiten.
16a	Bekostiging publieke mediadiensten	Omroeporganisaties die een erkenning of een voorlopige erkenning als bedoeld in artikel 2.23 van de wet hebben verkregen, kunnen netto inkomsten uit contributies en verenigingsactiviteiten als bedoeld in artikel 2.136 van de wet tot een bedrag van € 750.000 reserveren voor die verenigingsactiviteiten.

Beleidsregels Commissariaat

Het Commissariaat heeft als bestuursorgaan de bevoegdheid om beleidsregels vast te stellen over de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften. Een aantal beleidsregels heeft betrekking op het toetsingskader van financiële rechtmatigheid en/of de jaarverslaggeving van instellingen. Deze beleidsregels zijn in het onderstaande overzicht opgenomen.

Beleidsregel	Artikel nr.	Inhoud
Beleidsregels nevenactiviteiten 2016 (Stcrt.2015,44300,zoals laatstelijk gewijzigd bij Stcrt. 2017,37835)	Art. 8	Kostendekkendheid
	Art. 9	Kostendekkendheid
	Art. 10	Kostendekkendheid
	Art. 14	Meldingsplicht experimentele nevenactiviteiten
	Art. 15	Beëindiging nevenactiviteiten
Regeling sponsoring publieke media-instellingen 2018 (Stcrt. 2018,20005)	Art. 14	Sponsorbijdrage rechtstreeks van de sponsors
Beleidsregels reclame publieke media-instellingen 2019 (Stcrt. 2019,23380)	Art. 6	Inkomsten reclame
	Art. 7	Dienstbaarheidsverbod
Beleidsregels verenigingsactiviteiten 2018(Stcrt.2018,30747)	Artikel 1	Voorwaarden voor schenkingen aan derden
Beleidsregels governance en interne beheersing 2017 (Stcrt. 2017,57731)		
	Art. 3.4	Verslag Raad van Toezicht in verband met toezicht op interne risicomanagement- en controlesysteem van organisatie
	Art. 5.1	Externe verslaggeving van organisatie dient te zijn voorzien van controleverklaring externe accountant
	Art. 5.4	Verslag bestuur bevat verantwoording over interne beheersing
	Art. 5.5	Verantwoording bestuur over besteding van alle middelen
	Art. 5.6	Verslag Raad van Toezicht inzake functioneren bestuur en raad van toezicht en wijze waarop invulling is gegeven aan bevoegdheden en verantwoordelijkheden Raad van Toezicht

De bovenstaande beleidsregels kunnen worden geraadpleegd via de Staatscourant en de website van het Commissariaat.

Regelingen NPO

De NPO is op grond van artikel 2.10 Mediawet 2008 belast met het vaststellen van regelingen die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken. Deze regelingen zijn op grond van artikel 2.60 Mediawet 2008 bindend voor de landelijke publieke media-instellingen, voor zover die hen aangaan. Regelingen die gerelateerd zijn aan de financiële verantwoording van de landelijke publieke media-instellingen vormen onderdeel van het toetsingskader inzake financiële rechtmatigheid.

De volgende regelingen zijn gerelateerd aan de financiële verantwoording van de landelijke publieke media-instellingen:

- beleidslijn Amusement;
- beleidslijn Nevenactiviteiten;
- bindende Regeling Organisatiekosten;
- bindende Regeling Mediareserves;
- beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep 2017;

- governancecode Publieke Omroep 2018 (onderdelen hiervan heeft de Raad van Bestuur van de NPO bindend verklaard);
- bindende Regeling Gerealiseerde Kosten Media-aanbod.

Deze regelingen kunnen worden geraadpleegd via de website van de NPO.

Indien er in de toekomst relevante wijzigingen/aanvullingen plaatsvinden in bovenstaande wet- en regelgeving, dan zijn deze onverkort van toepassing.